ԺԱ. ՏԱՐԻ 3063 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 16 ԱՀԵԿԱՆ 4386 — 23 ԱՊՐԻԼ 1894 — 29 ՇԵՎՎԱԼ 1311 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան կանխիկ առաջ	150
» »	Վեցամսեայ »	75
» »	Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	56
» »	Վեցամսեայ	28
Ընծիր թուղթի վրայ	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատար		Գրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՄԵՐ ՆԿԱՐԻՉՆԵՐԸ. — ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԼՈՆԸ ՈՒ ԲԵԴԸՐՍՊՈՒՐԿԻ ՆԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ. — «ԲՈՒՇՔԻՆԸ՝ ԾՈՎԻ ԱՓՈՒՆ». — ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻ. — «ԲՈՐԺՈՄ». — «ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ» ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ. — ԹԻՖԼԻԶԻ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ԲԱՑԸ. — ՄՆԱԿԵԱՆԻ ՀԱՄԱՐ:

Ամենուս համար ընդհանրապէս, բայց արուեստասէրներուն համար մասնաւորապէս հաճելի զուգադիպութեամբ մը՝ Եւրոպական ու Կովկասեան սուրհանդակները միեւնոյն ժամանակ կը բերեն մեզ հայ նկարիչներու յաջողութեանց լուրեր: Քիչ շատ վարժուած ենք Թիֆլիզի թերթերուն մէջ պարբերաբար յիշուած տեսնելու ռուսահայ արուեստագէտներու այս կամ այն նկարին ցուցադրութիւնը ու գնահատումը. Բարիզ հազուագիւտ կերպով այդպիսի անակնկալներ ընծայել կը յօժարի օտարներուն, մանաւանդ համեստ օտարներուն, այն հսկայ ու մոլեգին մրցման մէջտեղ ուր բնիկ տաղանդներն անգամ համբաւ մը շինելու կամ գոնէ անծանօթ չի մնալու համար երկար ճիգերու և յամառ աշխատութեան կը կարօտին, իրենց բնական կարողութիւններէն զատ: Այս պատուարները աչքի առջեւ ունենալով, անկեղծ ուրախութեամբ մը կը համակուինք երբ կը տեսնենք Գ. Զաքարեանի անունը գովեստով յիշուած Արման Սիլվէստրի կողմէ, բարիզեան աշխարհիկ օրաթերթի մը մէջ ուր կը նկարագրէ այս տարուան Սալոնը: Առաջին անգամը չէ որ այս հայ նկարիչը ուշադրութիւն կը գրաւէ ֆրանսական ոստանի արուեստագէտ դասին մէջ, որ ուրիշ ամեն դասերէն աւելի դժուարահաճն է: Այս անգամ Շան տը Մարսի ցուցահանդէսին մէջ պարզեր է իր պտղանկարները. — «Բերնի համով վայելելու համար՝ ետքի պահեցի Գ. Զաքարեանի անստգիւտ նկարները որոնք զարմանալի թափանցկութիւն մը ունին՝ երբ բիւրեղ մը ներկայացնեն ու քաղցրահամ թարմութիւն մը՝ երբ պտուղ մը» կը գրէ ֆրանսացի գրագէտը որուն գնահատման արժէքը բացատրելու պէտք չկայ:

Անդին, ռուսական ոստանէն նոր արձագանգ մը կը հասնի հայ ծովանկարչին համբաւէն, միշտ մեծ ու միշտ նոր: Մարտի վերջը փակուեր է Այվազովսքիի պատկերներու ցուցահանդէսն ի Բեդրսպուրկ: Ռուս թերթերը հիացումով կը խօսին այդ պատկերներուն վրայ և անոնց ամեն մէկուն մէջ կը գտնեն այն ինքնատիպ ու բանաստեղծական ոգին զոր երիտասարդական կորովով մը իր վրձինին ծայրը պահելու գաղտնիքն ունի ծերունի նկարիչը:

Այդ ցուցահանդէսին մէջ կը գտնուէր արդէօք «Պուշքինը ծովի ափուն» գեղեցիկ նկարը որուն մէկ ընդօրինակութիւնը տեսանք վերջերս Տարազի մէջ, սա հակիրճ ծանօթութիւնով:

1887 թւին լրացաւ ռուս հռչակաւոր բանաստեղծի մահուան յիսնամեակը: Դա մի մեծ տօն էր ռուս հասարակութեան համար. այդ ժամանակից Պուշկինի բոլոր գրուածները օրէնքի զօրութեամբ դարձան հասարակաց սեփականութիւն. իւրաքանչիւր մարդ իրաւունք ունէր հրատարակել այդ գրուածքները: Եւ շատ էժանագին հրատարակութիւններ եղան, որոնք անագին քանակութեամբ տարածուեցին ժողովրդի բոլոր խաւերի մէջ: Այդ յիշատակը պատուելու համար ռուս գրականութեան մէջ ստացուեցան բազմաթիւ յօդուածներ, նկարներ, բանաստեղծական յիշատակներ: Հռչակաւոր նկարիչ Յ. Այվազովսկին այդ ժողովրդական տօնին լոյս հանեց այդ պատկերը, որի պատճէնը դնում ենք ներկայ համարում:

Այդ պատկերը ներկայացնում է Պուշկինի կեանքից մի անցք: 1820 թ. բանաստեղծը ապրում էր Ղրիմի հարաւային ափում, Գուրզուֆի մօտ: Հարաւային չքեղ բնութիւնը, գեղանկար ծովը գրաւել էին զգայուն հոգին: Նա շատ շատ նստում էր ծովի ափին, մենակ ու լուռ անձնատուր լինում բնութեան գեղեցկութիւններին: Այդպիսի խորհրդաւոր հրաշալի ժամերի մէջ են ծնւում հանճարեղ բանաստեղծի սրտում այն դիւթական տողերը, որոնք չեն ենթարկւում ժամանակի աւերիչ ազդեցութեան, այլ իբրեւ մաքուր ոսկի՝ անցնում են սերունդից սերունդ:

Այդ փորագրութիւնը՝ թէեւ բաւական յաջողուած, բայց տկար ստուեր մըն էր միայն, — ինչպէս ամեն պատկերազարդ հանդէսներու մէջ, — հեղինակին ձեռքէն ելած հոյակապ պատկերին: Եւ սակայն անոր մէջ իսկ կը յայտնուէր այն գաղտնացած ու մելամաղձոտ կերպարանքը զոր նկարիչը գծագրած էր տալ ռուս բանաստեղծին՝ քարաժայռի մը յենած, դիտելով մթաստուեր հորիզոնը ու կոհակները ծովուն որոնք կ'երթան կը կորսուին փրփրադէզ, զիրար վանելով ու զիրար փայփայելով յաւիտենապէս: Նկարին ամբողջութեանը վրայ խորախորհուրդ բան մը կայ, նիւթին հետ ներդաշնակ, որ մտածել կուտայ, ու մանրամասնութիւններուն մէջ արուեստին նրբութեան գաղտնիքը որուն հիացումով կը թափանցեն գիտցողները:

Այսպէս, տարի չանցնիր որ մեծ կեդրոնէ մը չի լսուի Այվազովսքիի անունը. Բարիզ, Պոլիս, Շիքակօ, Բեդրսպուրկ ունեցան իր նկարներու ցուցադրութիւնը. Վարպետը, պահ մը մոռցուածի պէս կ'առանձնանայ Թէոդոսիայի խուցը, իր աշխատանոցին մէջ, և օր մըն ալ յանկարծ երեւան կը բերէ նոր նկարներու հաւաքածոյ մը, բոլորն ալ ներշնչուած իր ձեռքէն ելած, որ չի դողար հակառակ եօթանասուն տարիներուն, ու ծանրածանր աշխատութիւններովը յոգնիլ չի գիտեր:

Անգամ մը, տեսայ զինքը իր յոգնած երեւոյթովը, որ նշմարելի էր, այդ իրիկունը կը յիշեմ, երբ կ'անցնէր Մեծսիրրի պանդոկին պզտիկ աւերակներուն մօտէն. որուն մէջ երկար պտոյտներէ, այցելութիւններէ կը դառնար Այվազովսքին, հանդարտ քայլերով, և երբ իր պարթեւ հասակովը, քիչ մը կորաքամակ, ներս մտաւ պանդոկի խուցէն, ուր իր մանկամարդ կինը օգնութիւն կը բերէր և ինք պատկառանք, բազմեցաւ խոշոր թիկնաթոռին վրայ, լուսամուտին մօտ:

—«Եւ խոնջած եմ ու ալ մէկ քայլ չեմ կրնար առնել», կ'ըսէր բարի ծերունին ձայնով մը, մինչ տիկինը՝ սեղանին վրայ դիզուած նամակներն ու այցետոմսերը քրքրելով, անհրաժեշտ այցելութեանց պէտքեր կը փնտռէր քնքուշ ձայնով մը: «Վաղը կը թողունք Պոլիսը, և այս իրիկուան իմ բոլոր հաճոյքը ու հանգիստը պէտք է վայելեմ Բոսֆորի սա գեղեցիկ բանօրաման դիտելով»:

Ալ չշարունակեց ու աչքերն յառած պատուհանէն դուրս, իր հիացման մէջ մնաց: Ամառն իրիկուն մըն էր, հով ու ծով հանդարտ. վերջալոյսի ստուերներուն մէջ, գրաւիչ տեսք մը առած էր Վօսփորը. բերանը, իր մէկ կողմը ծփելով կղզիները, ցանցնուած կէտերու պէս, հեռուն ցայտ ծովուն վրայ, ու անդին՝ Նաւահանգիստն իր նաւերու համախմբումովը որոց ծրագները կը սկսէին այլայլիլ. Սարայ-Պուրնուի փարոսն, իր դարձդարձիկ լոյսովը, շարժում ու կենդանութիւն տուող միակ առարկան էր այդ համայնապատկերին, որ տակաւ առ տակաւ կը կորսուէր մութին մէջ: Ալեզարդ արուեստագէտը, որուն լայն ճակատին խորշոմները կարծես կը հարթուէին այդ վայրկեանին զգացած հեշտութենէն ու աչքերը երազուն ու թափանցիկ նայուածքով մը կը խորասուզուէին իր առջեւ պարզուող տեսարանին վրայ, ներշնչման վայրկեանի մը մէջ էր: Կրնար երկար տեւել այս յափշտակութիւնը, եթէ այցելուի մը մուտքը չի խանգարէր զայն: Աղքատախնամ Հայուհեաց ընկերութեան կողմէ պաշտօնեայ մը պատուոյ անդամակցութեան վկայականը կը բերէր տիկին Այվազովսքիին. Արուեստագէտը թողուց իր պատուհանը ու մօտեցաւ ճրագին. ապահովապէս ուրիշ ու և է ատեն աւելի յարգի պիտի երեւնար իրեն այս վկայականը. բայց սիրալիր կերպով ընդունեց զայն եւ գորովագին կերպով կը փոխանակէր իր կնոջ. երկուքը մէկտեղ ամենէն հրճուանք մը կը զգային այդ յարգանաց արտայայտութենէն:

* * *

Այվազովսքիէն ետք, որուն հռչակը միջազգային է, Թիֆլիզի թերթերը երբեմն կը յիշատակեն Գ. Բաշինջաղեանի անունը Կովկասի հայ նկարիչներու շարքին մէջ: Վերջին թիւով կը գրէին «Մեծ իշխան Գէորգի Ալեքսանդրովիչը գնել է Գ. Գ. Բաշինջաղեանի «Բորժոմ» գեղեցիկ պատկերը 600 ռուբլիով»: Այս գնումն, նիւթապէս դրական քաջալերէն զատ, հայ արուեստագէտին համար, նոյնքան և պատուաւոր գնահատում մըն է, որ իր մեծամեծ արժէքն ունի:

Ուրիշ լուր մը, որ նկարչութեան չի վերաբերիր, կրնայ հետաքրքրել մեր թատերասէրները, և մանաւանդ Պարոնեանի յիշատակը պահողները: Ապրիլ 7 ին, երկրորդ անգամ ներկայացուեր է «Մեծապատիւ Մուրացկանները», զոր թատերախաղի վերածած էր Գ. Ա. Սարգարեան, դերասանական խումբէն Թիֆլիզ միացողներուն կողմէ: ասոնց մէջ գտալէ պակասներ գտնելով այս կամ այն դերին համար, ներկայացումը վիժած ըլլալ է. առաջին ներկայացումը աւելի յաջող եղած էր ու աւելի տպաւորութիւն թողած. ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, հաճոյքով յիշելու արժանի են անոնք որոնք կը ձեռնարկեն բեմի վրայ հանել Զմիւռնիոյ հեղինակին գործերը. գոնէ մեզի ալ առիթ կուտան երբեմն Պարոնեանին անունը յիշելու, սպասելով միշտ անոր կենսագրութեան հրատարակմանը:

Զարմանալի չէք գտներ Թիֆլիզեցիներուն բեմական եռանդը, որ թատերական եղանակին անցնելէն ետքն ալ, երբ խաղերը դադրած է ու թատրոնի կազմակերպութիւնը խանգարուած, դեռ չի մարիր: Ձմռան սկիզբէն, թատերական վարչութեան մէջ ծագած խնդիրները, դերասանական վէճերը, մամուլին քննադատութիւնները, հրաժարումներ, հնազանդումներ, նիւթական վնաս, ամեն բան կը յաջորդեն իրարու. և սակայն թատրոնը կը շարունակէ մինչեւ գարնան վերջերը. թերեւս նոյն իսկ այս պատճառներով է որ գործը կենդանութեան մէջ կը մնայ միշտ: Եւ ամռան սկիզբէն կը սկսին խորհիլ յաջորդ շրջանին վրայ:

«Նիւթական վնաս» բառերը կ'արժէ բացատրել: Մենք, սովորաբար, այդ բացատրութիւնով կ'ըմբռնենք այս կամ այն երեկոյթին նիւթական անյաջողութիւնը, որ շատ չի ձգեր: Թիֆլիզի մէջ, 1893-94 շրջանին, թատրոնը վարելու և դերասանական խումբը պահելու հոգը ստանձնած էին Յ. Թումեան և Ս. Սուլթանեան պարոնները, պարզապէս իբրեւ amateur, թատրոնի պաշտպանութեան համար իրենց ունեցած սէրէն մղուած: Այդ սէրը բաւական սուղ նստեր է իրենց. վեց հազար րուբլի բաց կայ, զոր իրենց գրպանէն կը հատուցանեն, առանց «թատերական բարերար» տիտղոս առնելու. և իրենց բարոյական բոլոր վարձատրութիւնը եղած է... քննադատութիւններու անվերջ շարք մը մամուլին մէջ:

Ինչպէս Այվազովսքիէն Գ. Բաշինջաղեանին անցանք, Թիֆլիզի թատրոնէն ալ կ'անցնինք Գատըգիւղի թատրոնին, առանց համեմատութիւններուն մէջ շատ սխալած ըլլալու: Այս գիշեր Գատըգիւղցիները կը ներկայացնեն հոն, նպաստ մը համար. հրդեհի մը աւերումները շարժառիթ եղան այս ներկայացման որուն արժանին է Մնակեան, —պիտի ըսէի կարօտ, եթէ գիտնայի որ չի վիրաւորուիր: Գատըգիւղցիները անշուշտ պիտի յօժարին իրական կերպով ցոյց տալ թէ Տիկին Սիրանոյշի թատերական ձեռնարկին աջակցութիւն ընծայած բարերարներն են և թէ իրենք, երբ ուզեն, ակնկալուածէն աւելին կ'ընեն մանաւանդ երբ Մնակեանի պէս բազմաշխատ ու հին դերասան մը իրենց կը դիմէ, պարզ ներկայացման մը համար:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԵԱՖԱՅԷՆ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ
ՆԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՎ

Եւրոպացի ուղեւոր մը սապէս կը նկարագրէ վերջերս Եաֆայէն Երուսաղէմ երկաթուղիով իր կատարած ուղեւորութիւնը: Այս ճամբան «Արեւելք»ի մէջ նկարագրուած է այն ժամանակին, երբ երկաթուղին չէր կառուցուած, եւ ուղեւորները կը ճամբորդէին կառքերով ու ձիերով, գրեթէ 12 ժամէն: Կ'արժէ շինուելէն ետքն անցած վայրերը աչքէ անցնել, որոնք յիշուած են այդ նամակին մէջ:

Երուսաղէմի ուղեւորութիւնը կատարեցի երկաթուղիով. յոյժ շահեկան ուղեւորութիւն մը: Կարծեմ տեսուած կ'արժէ ընթերցողներուս հաղորդել, իրենց իմ տպաւորութիւններս և նկարել համանման տեսիլը որ կը պարզուի Եաֆայէն Երուսաղէմ, և որ բոլորովին տարբեր է այն համայնապատկերէն զոր նախկին ճամբան կ'ընծայէր ուղեւորներուն: Ս. Քաղաքն այցելող զբօսաշրջիկներուն և ուխտաւորներուն յարմարութեան համախումբին բարեբաստ արդիւնքն է երկաթեայ գիծը որ Եաֆան Երուսաղէմի կը կապէ: Տաղտուկ այս ճամբուն մէջ այցելուներու բազմութեան շարժառիթն է այն բաւական շահեկանութիւնը զոր կ'ընծայէ երկաթուղիով ուղեւորութիւնը կառաւանին երկարատեւ և յոգնեցուցիչ ճամբորդութեան տեղ որ ժամանակով հաղորդակցութեան միակ միջոցն էր: Երկաթուղին հազիւ երեքուկէս ժամուան ուղեւորութեան մը բոլոր հանգստաւէտ պայմաններով կ'ընծայէ ճամբորդութեան մը շահեկանութիւնը աստուածաշնչական յիշատակներով հարուստ վայրերու մէջէն ուր գիծը կ'անցնի:

Նարնջենիներու և ռունենիներու գեղեցիկ պարտէզներէն ետք որոնք չորս քիլոմեթր տեղ կ'անցնի Եաֆայէն ելլելէ յետոյ, երկաթուղին կը հասնի Սարոնի կանանչազարդ մեծ դաշտը, հնութեան մէջ հռչակաւոր, որ կը տարածուի մինչեւ Յուդայի լեռները: Նախ մէկ քանի աննշան գիւղեր, յետոյ 12րդ քիլոմեթրին վրայ և Սաֆիրիէ երկաթուղիին եզերքը բնիկներու մեծ գիւղ մը, նախկին եպիսկոպոսական աթոռ՝ հին գարերու մէջ: 19րդ քիլոմեթրին վրայ Լիտա, առաջին կայարանը: Ձախակողմը և ֆիլիստիններու ընդարձակ արտերուն մէջտեղ համանուն գիւղը, ի հնումն եպիսկոպոսական աթոռ, որուն կը վերաբերի, կ'ըսէ աւանդութիւնը, եօթանասուն երկու աշակերտներէն մէկը: Հոն կայ Ս. Գէորգի յոյժ գեղեցիկ եկեղեցի մը և այն տունն ուր Քրիստոս եկաւ բուժել անդամալոյծ մը: Մէկ քիլոմեթր աւելի հեռուն և աջակողմը երկաթուղիին հանդէպ Պիր-Էզ-Զէպակի ջրհորը որուն մօտ ժԲ. դարուն մեծ ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ:

12րդ քիլոմեթրին վրայ Ռամլէ, երկրորդ կայարանը: Աջակողմը համանուն քաղաքը, ի հնումն Ռամաթէմ, ուր կը գտնուի Ս. Նիկոդեմոսի տունը, Ս. Հեղինէի աշտարակները և 40 Մարտիրոսներու հռչակաւոր աշտարակը: Ս. Նիկոդեմոսի վանքին մէջ են այն սենեակներն ուր Պոնապարդ զօրավարը բնակեցաւ 1799ին:

Ռամլէէն ետք գիծը կ'ուղղուի դէպի Նաանէ՝ բազմամարդ գիւղ, ի հնումն Նաամա, քաղաք զոր Յեսու յատկացուց Յուդայի ցեղին որ, տեսնուած նշաններու նայելով, յոյժ բազմաթիւ եղած ըլլալու է: Քիչ մը հեռուն, աջակողմը, Աքիր փոքր գիւղը որ կը գրաւէ Աքքարոնի վայրը, նախկին մայրաքաղաք Փղշտացիներու հինգ իշխանապետութեանց մէկուն, թատերավայր բազմաթիւ ճակատամարտներու ընդմէջ Փղշտացւոց և Իսրայէլի ժողովրդեան: Ձախակողմի բլուրներէն մէկուն վրայ Կիզէր, Քանանացւոց նախկին մայրաքաղաքը:

40րդ քիլոմեթրին վրայ Սէճէտ, երրորդ կայարան, համանուն գիւղին մօտ: Ձախակողմը, բլուրներու զառիվայրին վրայ Բէյթ-Այն-Էշշէմս Բէթսամէսի վայրն է, քահանայապետական հռչակաւոր քաղաք զոր Յեսու յատկացուց Դանայ ցեղին: Աւերակներ կան հոն, ուր կը գտնուի նաեւ Քապր Շամշուն-Էլ-Ճապպար, Սամսոնի հռչակաւոր գերեզմանը բլուրի մը կատարին վրայ: Բլուրին կողերուն վրայ կը գտնուի Սարաա, Յուդայի նախկին պարսպապատ քաղաքը, ուր կան մէկ քանի գերեզմանական քարայրներ: Դէմը, գծին միւս կողմը, բարձր բլուրի մը գագաթը, Պէյթ-Ճեմալ:

50րդ քիլոմեթրին վրայ Տէյր Ապան, չորրորդ կայարան: Այս կայարանէն ետք, գիծը կը հասնի Վատի-Սարարի չքեղ կիրճին, և կը մտնէ այս յոյժ նկարչագեղ փառաւոր հովտին մէջ: Մօտ երկու ժամուան այս ուղեւորութեան միջոցին ուր գիծը կ'առաջանայ Յուդայաստանի լեռներուն գեղեցիկ կողերուն վրայ, ճամբորդը չի յոգնիր սքանչանալով յաջորդող դիւթական տեսարաններու վրայ:

76րդ քիլոմեթրին վրայ Պիթթիր, հինգերորդ կայարան, պտղաբերաւէտ կանանչազարդ պարտէզներով շրջապատուած: Աջակողմը, լեռան կողին վրայ, համանուն գիւղը:

78րդ քիլոմեթրին վրայ, տեղ մը ուր հովիտը հրաշալի բարձրութիւն ունի, կայ Այն Հանիէ աղբիւրը որ աւանդութեան նկատմամբ է թէ այն աղբիւրն ուր Ս. Փիլիպպոս մկրտեց Կանդակէի, Եթովպիոյ թագուհիին պաշտօնեան: Քովը երկու սիւներ, մնացորդ այն եկեղեցիին որ կառուցուած էր այս խորհուրդը յաւերժացնելու համար:

79րդ քիլոմեթրին մօտ լեռան զառիվայրին վրայ, աւերակներու մէջտեղ, Այն-Ռէքէքի աղբիւրը կայ զոր աւանդութիւնը այն աղբիւրը կը կարծէ որ հրաշքի կերպով բղխեց էշու ծնօտին մէկ ակռային որով Սամսոն 1000 փղշտացի սպաննեց:

Ձախակողմը, 80րդ քիլոմեթրին մօտ, լեռան վրայ, Մալհա, Բէքտանկ գեղ, նախկին Մանկալա, Սաւուղի պատերազմին մէջ հռչակաւոր: Մէկ քիլոմեթր հեռուն վարդերու հովիտը. Աջակողմը, Ռաֆայիմ (հսկայից) հռչակաւոր հովիտը ուր Դաւիթ երկիցս յաղթեց փղշտացիներուն: 83րդ քիլոմեթրին մօտ, փոքր բլուրի մը վրայ, Բաթամուն, Սիմէոն ծերունիի գերեզմանը պարունակող մէկ քանի շէնքերու մնացորդը կայ:

Վերջապէս աւելի հեռուն և մեծավայելուչ տեսարանի մը խորէն կ'երեւայ Երուսաղէմ, իր զմբէթներով: Երկաթուղիով կատարուած այս չքեղ ուղեւորութիւնը վերջացած է:

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (217)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՉԱՐԸ

—Ո՞վ գիտէ թէ անոր գործը լմնցունելէս ետքը չպիտի մեռնիմ:

Գայլերն իսկ, այս աւազակները որ կը գողնային և կը սպաննէին անխղճօրէն, չես գիտեր ինչ բնազդական ամօթ մը կը զգային այդ անգթութեան վրայ, եւ, երկու չարչարուողներուն առջեւէն անցած ատեննին, գլուխնի՛ն կը դարձունէին:

Արգահատանքի ամօթխածութիւնն ունէին. բայց ուրիշ ինչ կրնային ընել: Պիսքայի շուրջը խմբուած էին գերագոյն ժողովի անդամները, և ով որ յանդիմանական խօսք մը փախցունէր բերնէն՝ գուցէ ինքն ալ պատժուէր այդ սոսկալի պատժով:

Այն գիշերը, հնչուն խորդիւն մը կ'ելլէր Կոնիկլոյի կուրծքէն:

—Մինչ նաւաստիները մեղմիւ կը խօսակցէին, ըսաւ Միւֆիլէն.

—Բարեկամ, կարծեմ այս գիշեր պիտի պիտի մեռնիմ...

—Ինչ, ըսաւ Միւֆիլէ, որ ճիգ մը ըրաւ կողին դառնալու համար, այլ որ անշարժութեան դատապարտուեցաւ չուաններէն:

—Պիտի մեռնիմ...

—Ա՛հ, յարեց Միւֆիլէ, խեղճ բարեկամս, եթէ այսօր կարգը քուկդ է, վաղն ալ իմս պիտի ըլլայ... Զիս բարկացնողը սա է որ ես պատճառ եղայ քու կորստեանդ...

—Ի՞նչ կ'ըլլայ, ես ոխ չունիմ քեզ դէմ: Միայն, մեռնելէ առաջ կուզէի ձեռքդ սեղմել:

Լռութիւն տիրեց պահ մը:

—Մտիկ ըրէ, Կոնիկլօ, յարեց Միւֆիլէ յանկարծ, թէեւ դուն շատ տկար ես, բայց քիչ մը արիանալու է:

—Ի՞նչ օգուտ:

—Պիտի ըսեմ... ես կը հաւատամ որ նոր բան մը պիտի ըլլայ:

—Բարի՛:

—Հա՛րկաւ, անկէ գէշ չի կրնար ըլլալ այնպէս չէ՞: Բայց չեմ գիտեր, միայն կը զգամ որ այս գիշեր տակնուվրայութիւն մը պիտի ըլլայ: Չեմ կրնար հաւատալ որ Ժաքին բարեկամներն այսպէս լքեն զինքը... Եւ յետոյ երկու եղբայրները փախան... Վերջապէս, այսչափ: Ուստի, խնդրեմ, իմ փոքրիկ Կոնիկլօս, եթէ կուզես շատ սիրուն ըլլալ, վաղն առաւօտէն առաջ չպիտի մեռնիս:

—Պիտի ջանամ, ըսաւ հնազանդ Կոնիկլօն:

Այս պահուս, մեծ կայմին վրայ հետեւեալ կարճ տեսարանը տեղի կ'ունենար:

Ժաք և Էկզիւբէր կամրջակին վրայ կը քալէին քով քովի: Բայց, երբ կը հասնէին շտեմարանին բերանը, երկու նաւաստիներ ցցուեցան իրենց առջեւ:

—Անցնիլն արգիլուած է, ըսին խոշոր ձայնով մը:

—Կը տեսնէք, ըսաւ Էկզիւբէր, միշտ միեւնոյն հրամանն է:

—Բայց ինչո՞ւ այս հրամանը, գոչեց Ժաք: Բոլոր նաւաստիներն իրաւունք ունին կամրջակին վրայ պտըտելու, և միայն մեզի արգիլուած է առաջակողմն երթալ:

Երկու նաւաստիները չպատասխանեցին այս հարցման որ ուղղակի իրենց ուղղուած էր:

Ժաք ոտքը գետին զարկաւ անհամբերութեամբ:

—Պէտք է որ նաւապետին հետ խօսիմ, ըսաւ: Անդին զարհուրելի բաներ տեղի կ'ունենան որոնց երկար ատեն չեն կրնար դիմանալ սիրտի տէր մարդիկ:

—Այդչափ բարձր մի՛ խօսիր, ըսաւ Էկզիւբէր մեղմիւ, եւ քաշելով զայն, հետս եկէք:

Ժաք պահ մը վարանեցաւ, յետոյ Էկզիւբէրին հետեւեցաւ: Երկուքն ալ նստան կողմնացոյցի արկղին քով:

—Պարոն, ըսաւ Էկզիւբէր, քանի մը շաբաթ եղաւ որ միասին կը ճամբորդենք: Եւ այսօր առաջին անգամն է որ իրարու հետ կը խօսինք... Գիտէ՞ք ես ով եմ...

—Ոչ... եւ սակայն ներեցէք ըսել ձեզ թէ ակամայ համակրութիւն մը ձեզի կը ձգէ զիս:

—Ես ալ շատ անգամ փափագ զգացի հետերնիդ խօսելու... բայց չէի համարձակեր...

—Ինչո՞ւ...

Էկզիւբէր կարմրեցաւ:

—Վասն զի անշուշտ չէք գիտեր թէ ո՞ւսկից կուգամ...

—Ինծի՞ ինչ...

—Ոչ... ոչ... յարեց Էկզիւբէր: Կեանքիս մէջ մեծ դժբախտութիւն մը պատահած է... Մարդ մը մեռուցած եմ...

—Դո՛ւք, գոչեց Ժաք, որ մինչեւ այն ատեն զարմացած էր Էկզիւբէրի դէմքին վրայ տպաւորուած ցաւագին հանդարտութենէն:

—Երբ մեռուցի կ'ըսեմ, տարբերութիւն մը կայ... կատաղութեան վայրկեանի մը մէջ փորձեցի պատժել զիս կողոպտող սրիկայ մը, բայց իր տափակ գանկը նորոգուեցաւ... և միայն քանի մը ամիս առաջ իր վատ հոգին սատանային յանձնեց, մինչ ես...

—Է՞յ ուրեմն:

—Եօթը տարիէն ի վեր թիարանն էի:

Ակամայ շարժումով մը Ժաք աշխուժիւ հեռացաւ իր ընկերէն:

—Կը տեսնէ՞ք, ըսաւ Էկզիւբէր տխրութեամբ... իրաւունք ունէի ձեզ հասկցնելու... Զարմանք պէտք չէ:

Եւ մինչ կը կրկնէր այս վերջին բառերը, ձայնը կը դողդղար:

Ժաք, ակամայ յուզուած, նորէն մօտեցաւ տարօրինակ մարդուն:

—Պարոն, ըսաւ, ես չը ստիպեցի որ խոստովանիք... բայց քանի որ դուք ըսիք նախ, կարծեմ լաւագոյն է որ բոլորովին ձեր սիրտը բանաք ինծի... Երբեմն գիտեմ այն սոսկալի հետեւութիւնները զոր կրնայ ունենալ մարդկային սխալում մը:

—Ի՞նչ ըսել կուզէք, գոչեց Էկզիւբէր:

—Ես ալ մահուան դատապարտուեցայ...

—Հը՞... ինչ ոճիրով...

—Երկու սպանութեանց ամբաստանութեամբ զորս ես չէի գործած:

—Անմե՞ղ էիք...

—Մի՛ տարակուսիք, խնդրեմ:

—Կը հաւատամ: Եւ որովհետեւ սա գաղափարը ունիմ թէ կրնանք իրարու օգտակար ըլլալ, բոլոր կեանքս պիտի պատմեմ ձեզ, և եթէ ուզէք դուք ալ ձերը պատմեցէք:

Եւ առանց վարանելու Էկզիւբէր Ժաքի հաղորդեց պարագաներն այն շահեկան գործին որուն մէջ Պ. Լըմուէն գիտնականը այնքան գձուձ դեր մը խաղացած էր:

Բարեմտութեան այնչափ շեշտ մը ունէր որ Ժաք պահ մը չտարակուսեցաւ անոր ըսածներուն ճշմարտութեանը վրայ: Եւ ինքն ալ իր կեանքը պատմեց:

Երբ խօսքն աւարտեց.

—Եղաւ լմնցաւ, յարեց Էկզիւբէր: Խոստովանեցաք ձեր չնչին յանցանքները, զորս գործած ըլլալնուդ կը զղջաք: Ես խիղճիս վրայ այն լախտի հարուածը միայն ունիմ, եւ չեմ ցաւիր անոր վրայ: Ահաւասիկ բոլոր տարբերութիւնը: Բայց հաստատեցէք որ ձեր հետաքրքրութիւն մը գոհացնելու համար չէր որ խօսակցութիւնը այս կէտին բերի: Նախ ըսէք թէ վստահութիւն ունի՞ք իմ վրաս:

—Մտիկ կ'ընեմ ձեզ եւ կը զգամ որ արժանի էք պարկեշտ մարդերու համարման:

—Շնորհակալ եմ: Այդ խօսքը կ'ուրախացնէ զիս և բարեկամ մը կ'ապահովէ ձեզ, որուն թերեւս պէտք ունենաք օր մը: Հիմակ ուրիշ բանի վրայ խօսակցինք: Նախ սա պարագան ի նկատ առէք. Ահաւասիկ երկու հոգի ենք որ վերջապէս պատահմամբ կը խօսինք: Արդ, ես փախստական թիապարտ մըն եմ, և դուք մահապարտ մը, մեզ կը մնայ հասկնալ թէ որո՞նք են մեզ շրջապատող մարդերը:

—Նաւաստիներ են կարծեմ:

—Անա՛նկ է: Սիրելի պարոնս, գիտէք որ աշխարհիս վրայ խօսուած բոլոր լեզուները ուսումնասիրած եմ խնամով. արդ, պալիէն, սանսկրիտէն, Արեւելքի մայր-լեզուներէն դուրս կ'երեւայ թէ լեզու մը կայ զոր յոյժ սակաւաթիւ մարդիկ միայն կը խօսին:

—Ի՞նչ է այդ լեզուն:

—Արկոզեան բարբառ:

—Բայց գողերուն լեզուն է այդ:

—Եւ թիապարտներուն... այո: Լսած եմ զայն, գիտեմ, և շնորհիւ այս լեզուին շատ զարմանալի գիւտեր ըրած եմ: Բայց խնդիրն ատոր վրայ չէ: Ովկէանին վրայ ենք, Կանանչ-հրուանդանին մօտ գրեթէ, և նաւաստիներու մէջտեղ որք ծովային լեզու խօսելու էին միայն: Արդ, ատիկա բացատրեցէք ինծի. այս քաջ մարդերը ջուրի պէս կը խօսին արկոզեան բարբառը:

—Իրա՞ւ:

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 23/5 ՄԱՅԻՍ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՏՈՒՐՔԷ ՓԱԽՉՈՂ ԿՐՕՆԱՓՈԽՆԵՐԸ

Արաբկիրի մեր յարգոյ Թղթակիցն, իր վերջին նամակով զոր չորեքշաբթի հրատարակեցինք, ուշադրութիւն կը հրաւիրէր անոնց ընթացքին վրայ որք կրօնափոխ կ'ըլլան, կամ առանց կրօնափոխ ըլլալու իրենց անուան արձանագրութիւնն Հայոց տումարէն Բողոքականաց կամ Հռոմէականաց տումարն անցունել կուտան, որպէս զի հայ հասարակութենէն իրենց վճռած տուգանքներու բաժինն հատուցանելու չստիպուին։

Տուրքէ փախչող այս կրօնափոխներու ընթացքը կայս. կառավարութեան եւս ուշադրութիւնը գրաւած ըլլալով, Կ. Պոլսէ հրաման գացած է որ կրօնափոխութեան պատճառաւ տուրքի զեղչ չըլլայ, և ամէն մարդ առջի տումարին մէջ ինչ քանակութեամբ զինուորական տուրք կը հատուցանէր, նոր տումարին մէջ ալ նոյնը վճարէ։ Այս անօրէնութիւն պաշտօնապէս ծանուցուած էր Կ. Պոլսոյ լրագրաց մէջ։ Բայց մեր թղթակից Արաբկիրի մէջ նոյն անօրէնութեան բարւոք ազդեցութիւնը նշմարելու անկէ, կարգ մը կրօնափոխներու մտային կամ հոգեկան վիճակին մէջ անհաստատ նկարագրութիւնը կ'ընէ։

Ինչ կ'ըսէք, վերջին ծայր գծուծ բան չէ՞ դրամ չվճարելու համար կամ դրամ շահելու համար կրօն փոխել։ Բայց չկայ մարդկային բնաւորութեան ստորնութիւն մը յորմէ դուռ մը չկարենայ հանուիլ։ Ոմանք նորամուտ կը կարծեն թէ խղճմտանք կրօնասիրութիւն ռամիկ դասերուն մէջ միայն կայ, և հոն միայն կրնայ ըլլալ։ Բայց ահա նոյն մարդիկ որք ստակի համար կրօն կը փոխեն։ Ուրեմն, կրթութենէ զուրկ այս մարդիկ կրօնային նախանձախնդրութենէ ալ զուրկ են։ Կրօնի մասին անտարբերութիւնն ուսեալներու կամ Թերուսներու բաժին չէ միայն։ Բացարձակ տգէտն անգամ կրնայ իր նախնեաց Եկեղեցւոյն անտարբեր ըլլալ։ Սոր փոխարէն, մեր մէջ ալ, մեզմէ աւելի զարգացած ազգերու մէջ ալ, շատ ուսեալ և զարգացեալ մարդիկ կրնան ճշմարիտ հաւատացեալներ ըլլալ և են։ Ասոնք ամօթ պիտի սեպէին, խելքէ միտքէ պիտի չանցընէին անցունել դրամի հաշիւներ խառնել կրօնի։ Աւելի զարգացեալ անհատներու քով ոչ թէ հաւատքն ի հարկէ կը տկարանայ, այլ հաւատքն եւս կրնայ զարգանալ, աւելի լուսաւոր, աւելի բարձր հաւատք մ'ըլլալ։ Եկեղեցի մը թողլով ուրիշ Եկեղեցւոյ մը գիրկն արդարեւ անհաւատ մը չէ պաշտօնապէս, բայց երբ դրամն է իր շարժառիթ, կը ցուցնէ թէ իր մէջ ո՛րքան քիչ զարգացած է կրօնային զգացումն որ կրնայ գործել բալ. շահախնդրական ակնկալութեանց։

ՀՆՏԱԽՏԸ Ի ՍԵԲԱՍՏԻԱ

Ինչպէս կը տեսնուի օրէն օր հրատարակուած պաշտօնական տեղեկութիւններէն, շատ ծանր վիճակ մը կը տիրէ Սեբաստիոյ մէջ, ուր ամէն օր 60էն մինչեւ 70 անձինք կը վարակին հնտախտէ և 30էն մինչեւ 40 անձինք կը մեռնին։ Այս վիճակի նշանակութիւնն այն ատեն կը հասկնանք, երբ յիշենք թէ Սեբաստիա ոչ իսկ 50,000 բնակիչով քաղաք մ'է, և 1,000,000 բնակիչ ունեցող Կ. Պոլսոյ մէջ, հնտախտն անցեալ տարի ամենէն սաստիկ միջոցին օրական հազիւ 30 հոգի տարաւ։ Սեբաստիոյ վիճակը մասնաւորապէս կը ծանրանայ տեղային պայմաններու բերմամբ, քանի որ ժողովուրդը Կ. Պոլսոյ ժողովուրդէն աւելի անտարբեր է, կամ անտեղեակ առողջապահական կանոններու, և հանրային մաքրութեան կարգադրութիւնք աւելի թերի են քան այս կողմեր։ Ժողովրդեան աղքատութիւնն եւս աւելի կը դժուարացնէ համաճարակին դէմ մաքառելու գործն, այնպիսի համաճարակի մը որ միայն խեղճութեան և աղտոտութեան կ'ախորժի։ Մեծ Պահքը մեր երկամեայ նախնիք հաստատած էին ոչ միայն իբրեւ բարեպաշտական այլ և իբրեւ առողջապահական պատճառաւ, չափազանց կերակուրներէ և անոր արդիւնք եղած այլ և այլ ծայրայեղութիւններէ պահ մը զգուշանալու նպատակաւ։ Բայց հիմա շատեր Մեծ-Պահքն այնպէս ի գործ կը դնեն որ ամենէն խառնակ ուտելիքէն աւելի վտանգաւոր կ'ըլլայ ի վերջոյ (*)։ Սեբաստացւոց պահեցողութեան եղանակն, որ աստիճան ազդած է հնտախտին ընթացքին վրայ, տակաւին չենք կրնար ճշդել։ Սեբաստիոյ մէջէն անցնող երկու գետակներուն ջուրն ալ պէտք մը կառուցած ըլլալ կը թուի միկրոբներու ծաւալման համար։ Բայց այն Սեբաստացիք որ Կ. Պոլսոյ համաճարակին ժամանակ լրագիր կարդալու սովորութիւն ունէին, պէտք եղած միջոցներու վրայ բաւական ճիշդ գաղափար մը ստացած կրնան ըլլալ, և յուսալի է որ այնպիսեաց մէջ այնքան ծանր չճարակի հնտախտը։

Գոհացուցիչ պարագայ մը եթէ կայ Սեբաստիոյ հնտախտին նկատմամբ առնուած վստահելի տեղեկութեանց մէջ, այն ալ կայս. կառավարութեան կողմէ կարգ մը զգուշական միջոցներու գործադրումն է։ Գիտենք թէ այս միջոցներ Կ. Պոլսոյ մէջ ո՛ր աստիճան նպաստեցին համաճարակին ընթացքը կասեցնելու։ Թէպէտ Կ. Պոլսոյ յատուկ դիւրութիւններն եւս զանց չենք կրնար առնել, բայց կը յուսանք որ Սեբաստիոյ մէջ հասարակութեան ուշիմ մասն ալ ի բաց գործակցելով պաշտօնական անօրէնութիւններուն (**), կարելի կ'ըլլայ սահմանափակել չարիքը, Փոքր Ասիոյ գաւառաց մէջ աւելի մահացու երեւոյթներ չստացած։

Բ. Փ.

ԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ԱԿԱԴԵՄԻԱՆԵՐ

Անցեալ օր ծանուցինք թէ Միացեալ Նահանգաց Խորհրդարանին ծրագիր մը մատուցուած է, որպէս զի Ամերիկայի մէջ հիմնուի Ֆրանսական Ակադեմիոյ նման գրական և գիտական ժողով մը։

Նմանօրինակ լուր մը Գերմանիայէն կուգայ այժմ։—1889ի վերջը, Պ. Հայնրիհ Ֆրոն Փարիզէ գիր մը ուղղած էր Գերմանիոյ արտաքին գործոց վարչութեան, առաջարկելով որ «գերման լեզուի [illegible]» համար հիմնուի Գերմանական Ակադեմիա մը, որ գերմաներէնն այնքան կատարելագործէ որ տիեզերական լեզու մ'ընէ զայն, ինչպէս Ֆրանսական Ակադեմիան ըրած է ֆրանսական լեզուին։ Այս նպատակաւ 100,000 մարք կը նուիրէր, և կը խոստանար աւելի տալ, եթէ այս առաջին գումար չօգտէ։ Կ'ըսէր թէ գերմանական Ակադեմիոյ անդամք թոշակ չընդունին կառավարութենէն, (Ֆրանսական Ակադեմիոյ անդամք կ'ընդունին.) որովհետեւ կայսերական զինանշանով զարդարուած Բառարանին տպագրութիւնը բաւական շահ կրնայ թողուլ։ Արտաքին գործոց նախարարը մասնագիտաց քննութեան յանձնած էր գործն, և այս օրերս «Գերման Լեզուի Մաքրութեան Ընկերութիւնը» նոյն խնդիրը ձեռք առած է՝ յաջող վախճանի մը յանգեցնելու համար։

ԱՆԳԼ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Անգլ. գրականութիւն սիրողներն հաճութեամբ պիտի իմանան թէ անցեալ եօթնեկին գրական մեծ դէպքն եղած է Պ. Սուինպըրնի (Swinburne) քերթուածոց նոր հաւաքածոյին հրատարակումն, որ իր բոլոր հրատարակութեանց կատարելագոյնն է, 'Astrophel and other Poems' անուամբ, (Աստրոֆէլ և այլ քերթուածներ)։ Աստրոֆէլ քերթուածը նուիրուած է անգլիացի տաղաչափական ասպետ Սըր Ֆիլիփ Սիտնէյի յիշատակին, և քերթուածին անունն իսկ կը յիշեցնէ բանաստեղծ Սփէնսըրի համանուն մէկ քերթուածն՝ ասպետական, սիրային, բանաստեղծական արտաշարժ դէպքի մը առթիւ գրուած։ Բայց ինչպէս յայտնի է, այս տեսակ գրուածոց մէջ ո՛չ թէ նիւթը խնդրելի է այլ հոգին, և այս առթիւ պէտք է յիշեցնենք թէ Պրաունինի և յորս Թէնիսընի մահէն ի վեր, Անգլիոյ առաջին բանաստեղծն է Սուինպըրն, Անգլիացւոց Վիքթոր Հիւկօն հռչակուած, ինքն իսկ Հիւկոյի պաշտող մը։

Պ. ՍԹԷՖԱՆ ՄԱԼԼԱՐՄԷԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

Պ. Ստէֆան Մալլարմէ (Stéphane Mallarmé) ֆրանսացի նոր բանաստեղծներէն է, որ վերջերս Անգլիա գնաց և ֆրանսական արդի բանաստեղծութեան վրայ կարգ մը հրապարակախօսութիւններ ըրաւ։ Ի դարձին ի Փարիզ, իր կարծիքն յայտնեց Անգլիացւոց գրասիրութեան վրայ։ Ահա իր խօսք.

«Անգլիացիք մեր նոր հեղինակները մեզմէ աւելի կը ճանչնան։ Մեր գրական շարժման ուշի ուշով կը հետեւին։ Երբ վերջացուցի իմ հրապարակախօսութիւններս ի Բ. Մաքոր Քոլէճ, ունկնդիրներէս շատեր եկան խօսակցեցան ինծի հետ, եւ զարմացայ անոնց խորունկ ծանօթութեան մեր նոր գրողներու գործոց վրայ։ Ուզեցին իմանալ թէ Անգլ. արդի գրականութիւնը ծանօ՞թ է Ֆրանսայի մէջ, եւ պարտաւորեցայ բացասական պատասխան տալ։ Մեր Ֆրանսացիք կը շատանանք մեր հեղինակներով, մինչ Անգլիացիք շարունակ կը կարդան նաեւ ուրիշ ազգաց գրուածները։»

Պ. Մալլարմէ գիտէր է որ անգլ. ամեն գրողներ գիտեն ֆրանսերէն, մինչ տակաւին ցայսօր խիստ քիչ Ֆրանսացիներ անգլերէն գիտեն։

«Անգլիացիք յոյժ գրասէր ժողովուրդ մ'են։ Հաւասար ուշադրութեամբ կը կարդան անհետանալու վրայ գտնուող Բնապաշտ դպրոցին (Naturalisme) գործերը, եւ նորածագ Գաղափարական դպրոցին (Idéalisme) առաջին երկերը։ Անգլիացիք իրենց այս ազատական ընթացքով ուսոյն շնորհիւ է որ ստացած են այնքան հիմնաւոր ծանօթութիւն օտար հեղինակութեանց վրայ։»

ԳՐԱՎԱՃԱՌԻ ՀԱՇԻՒ ՄԸ

Տէյլի Քրոնիքլ այս օրերս հետազօտեց հաշուել թէ Անգլիոյ ժողովուրդը տարեկան ո՛րչափ գումար կը վճարէ գիրքի համար։ Մի կողմ դնելով դասական ուսման և հին մատենագրութեան գիրքերը, գտաւ որ 1893ին տպուեր են Անգլիոյ մէջ 5,071 նոր գիրք կամ նոր տպագրութիւն։ Միջին հաշուով ամէն գիրք 1,000 օրինակ ծախուած ըլլալով, 5,071,000 գիրք ծախուած է, կամ մէկ գիրք ութ բնակչի համար։ Գիրքերու միջին արժէքն իբր երեք շիլին դնելով, 760,000 ոսկի կը հաշուէ տարեկան ծախքը։—Լոնտոնի երկու մեծ գրավաճառներ որոց քննութեան ենթարկուած էին այս հաշիւներ, իրականին շատ պակաս կը գտնեն զանոնք։ Կ'ըսեն թէ 1893 տարւոյն մէջ ծախուած են վեց միլիոն 240 հազար ոսկւոյ դասական գրեանք և չորս միլիոն 600,000 ոսկւոյ նոր գրեանք կամ նոր տպագրութիւնք։ Ասով ուրեմն, Անգլիացւոց ընթերցասիրութիւնը Տէյլի Քրոնիքլի ենթադրածէն շատ աւելի է։

ՏԻԿԻՆ ՍԷՎԻՆԵԷ

Այս օրերս շատ գրուեցաւ Տիկին Սէվինեէի վրայ, որոյ գրուածները կ'երեւի թէ պիտի չհիննան։ Վիտրի քաղաքն ալ անոր արձանը կանգնելու ձեռնարկած է։ Մասնախմբին նախագահն է Պ. Ժիւլ Սիմօն, շրջապատուած նշանաւոր գրագէտներով և արուեստագէտներով։

Վաճառական հարցեր

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Պարոնայք Էքէրսլի, Կոտֆրի և Լիտլօ, Պիրէօս-Լարիսայի երկաթուղւոյն շինութեան պայմանադիրներն, Յունաստանի կառավարութեան դէմ դատ բացած ըլլալով, Լոնտոնի լրագիրք անոնց դատին վրայ տեղեկութիւններ կուտան։ Հելլէն կառավարութեան պահանջմունք արդէն ծանօթ են Արեւելքի ընթերցողաց։ Ընկերութիւնը կ'ըսէ թէ հելլէն կառավարութիւնն 1890ին 2,400,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը հանած էր այս գիծը շինելու համար, և դրամն ուրիշ պէտքերու գործածեց։ Վճարումները կանոնաւոր չըրաւ, որով շինութիւնը կանոնաւորապէս յառաջ տանիլ կարելի չեղաւ։ Ընկերութիւնը կառավարութենէն կը պահանջէ 86,000 ոսկի վար դրուած գումարներուն փոխարէն. 80,000 ոսկի երաշխաւորութեան գումարն՝ հանդերձ տոկոսով, և կառավարութեան գրաւած գոյքն, ընդ ամենայն 233,000 ոսկի։ Անգլ. լրագիրք կը յուսան որ դիւանագիտական ճամբով իրաւախոհութիւն մը կը գոյացուի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

Գերմանիա մեծ կարեւորութիւն կուտայ Երկրագործական Սենեակներու հաստատման, որք հսկեն երկրագործութեան շահերուն, ինչպէս Առեւտրական Սենեակները կը հսկեն վաճառականութեան շահերուն։ Որովհետեւ երկրագործք վաճառականաց չափ զարգացեալ տարր մը չեն, Երկրագործական Սենեկաց կազմութիւնը պարտաւորիչ ընելու համար, գերման կառավարութիւնը ծրագիր մը մատոյց, զոր Ռայխսթակը քուէարկեց յետ երկար վիճաբանութեան։ Գերման կառավարութիւնն թէեւ զիջում ըրաւ ռուս երկրագործներուն՝ Ռուսիոյ հետ կնքած դաշնագրին մէջ մաքսի չափաւորութիւններ ընելով ռուսական բերքերու համար, բայց միտքը դրած է ամէն միջոց ի գործ դնել պաշտպանելու համար գերմանական երկրագործութեան զարգացումը։ Մաքսերու հաշւէն բերանին եկած գերման երկրագործք պիտի վայելեն ուրիշ դիւրութիւններ, մանաւանդ փոխադրութեան ծախսուց զեղչումներ։

ԱՌԵՒՏՐՈՑ ՆԱՐԵՒՈՐ ՃԻՒՂ ՄԸ

Ընդհանուր կերպիւ մը գիտենք թէ Յոյնք և Հրեայք վերջին տարիներս գերազանցած են զմեզ Կ. Պոլսոյ վաճառականութեան ու սեղանաւորութեան մէջ. բայց այս իրողութեան ամենէն աւելի կը հաւատանք երբ աչքի առջեւ բերենք առեւտրոյ մասնաւոր ճիւղեր։ Առնունք, օրինակի համար, մանրեղինաց (Խըրտավաթ, Քինքայըրի) և զարդանիւթոց (Թօհաֆիյէ) վաճառականութիւնն։ Երկու միլիոն ոսկէն պակաս չեն ենթադրուիր Թուրքիոյ ժողովրդեան կողմէ ամէն տարի այս կարգի ապրանաց համար Եւրոպիոյ գործարաններուն վճարուած գումարներ։ Բայց այն գործարանաց հետ ուղղակի գործ ընողներն առաւելապէս Յոյներն և Հրեաներն եղած են։ Փոքր Ասիոյ քաղաքաց մէջ այն տեսակ ապրանքներու խանութպանք մեծ մասամբ Հայ են թէպէտ, բայց Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ գլխաւոր վաճառատունք առաւելապէս միւս ազգերուն ձեռքն էին մինչեւ վերջի ատեններս։ Անցեալներ կը հարցունէինք թէ ինչ պատճառաւ հայ վաճառականք այն աստիճան ինկած էին Մանիֆաթուրայի վրայ, և՝ օրինակի համար՝ ամենեւին գործ չէին բռնած ուտելեաց և ըմպելեաց վաճառականութեան վրայ, որ տարուէ տարի կարեւորութիւն կը ստանայ Կ. Պոլսոյ մէջ, մինչ Մանիֆաթուրան առջի կարեւորութիւնը չունի հիմա։ Խոշոր երկաթի վաճառականներ ունինք արդարեւ, ու կրնանք ըսել թէ այս վաճառականութեան մէջ մերայինք կը գերազանցեն այժմ. բայց մանր երկաթեայ ապրանքներու վրայ մինչեւ հիմա չէին գիտեր ինչպիսի ճակատագրային բան մը մերիններն ետ կեցուցած է ընդարձակ գործառնութիւն ընելէ, նմանապէս զարդեղէն նիւթերու վրայ։ Բերայի, Ղալաթիոյ և նոյն իսկ Պոլսոյ շուկայից մէջ այս կարգի մթերանոցք, ինչպէս և նորաձեւութեանց վաճառատունք, ամենէն աւելի աչքի կը զարնեն իրենց շլացուցիչ ցոյցերով։ Լեւանդէն Եւրոպացիք, Յոյնք և Հրեայք մեծ շահեր կ'ընեն, և մերայինք, կարծես թէ մրցման համար բաւական զօրաւոր չզգալով զիրենք, փիլիսոփայական համակերպութեամբ թողած են այն ասպարէզը։ Երբ երկու միլիոն ոսկի կ'ենթադրենք մանր երկաթեղինաց և զարդանիւթոց արժէքը, բուն նորաձեւութեանց (Նուվօթէ) և զգեստեղինաց արժէքը դուրս կը թողունք, և եթէ ասոնք ալ հաշուենք, շատ աւելի կ'ընդարձակի այն ասպարէզը զոր Հայք իրենց մրցակիցներուն թողած են բացարձակ։ Մեր ակնարկած վաճառքներն են գուլպա, թաշկինակ, փանէլա, սրբիչ, անձեռոց, փողկապ, վզնոց, գօտի, գլխանոց, ժապաւէն, և այլ մանր ագանելիք մետաքսէ, բրդէ, բամպակէ, այլ և այլ ծածկոյթներ, անուշահոտք, կօճակեղէնք, ժամացոյցք, և յետոյ, ապակի, մետաղ, ակ ու ոսկեզօծ փայտէ ու դանակեղէնք ընդհանրապէս, նաեւ կաշեղէնք, երաժշտական մանր գործիք, ևն։ Այս մասին մեր դրամատերաց անտարբերութեան մէջ գովելի բացառութիւն մը կայ, զոր կրնանք յականէ յանուանէ յիշել, առանց նորա վարիչներուն ծանօթ համեստութիւնը վիրաւորելու, այն է՝ ընկեր կարծեցի տուն մը, որ ի վաղուց անտի հետամտելով այս ճիւղին, քիչ քիչ ընդարձակած է զայն, և այսօր տեսակին մէջ առաջին կարգի տուն մը կը ներկայանայ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ։ Մեր գործատէր ընթերցողք արդէն հասկցան թէ կ'ակնարկենք Կ. Ինճէճեան Որդւոց տունն, որք իրենց բարեյիշատակ հօր՝ Կարապետ էֆ.ի 30 տարի առաջ սկսած համեստ գործը պատուաւորապէս շարունակած, յառաջ տարած և անհամեմատ աւելի զարգացուցած են, այնպէս որ մանր երկաթեղինաց և զարդանիւթոց վաճառքներն ուղղակի բերելով եւրոպական և ամերիկեան գործարաններէն, կարող կ'ըլլան գնորդներուն համար նպաստաւոր պայմաններով ծախելու, և ընդարձակ յարաբերութիւններ հաստատած ըլլալով թէ՝ Փոքր Ասիոյ և թէ Եւրոպական Թուրքիոյ քաղաքաց հետ, կրնան շատանալ քիչ շահով։ Զարմանալի իրողութիւն մը կայ սակայն, որ մերայնոց առեւտրական ունակութիւններն ուշագրաւ կերպիւ երեւան կը հանէ։ Մեր տեղեկացանք թէ կարեւոր ազգայնոց մտքին մէջ այնպէս տպաւորուած ըլլալով թէ այս կարգի ապրանքներ Յոյնէն, Հրեայէն և Եւրոպացիէն աւելի աժան կրնան գնուիլ, շատեր տակաւին այլուր կը դիմեն, և այս հայ վաճառատան յաճախորդք մեծագոյն մասամբ Պոլսոյ և գաւառաց Թուրքերն, Պարսիկներն, Սուրիացիներն, նաեւ Յոյներն և Հրեայներն կը բաղկանան, որք իրենց շահն այս պարագային մէջ աւելի աղէկ կը հասկնան քան մեր՝ մեր շահը։ Բուլկարիոյ և Սուրիոյ քաղաքներէն, ուր այնքան քիչուոր են մերայինք, նոյնքան յանձնարարութիւնք կուգան այս հայ վաճառատան որքան Փոքր Ասիոյ կողմերէն։ Հայ մը միշտ դժուարաւ կը հաստատէ ուրիշ Հայու մը յաջողութիւնն, ասիկա փորձուած ճշմարտութիւն է ամեն կարգի գործերու մէջ, առեւտրական թէ իմացական, նիւթական թէ բարոյական։ Մեք ցեղային ոգին այնքան ծայրայեղութեան չենք տանիր որ ըսենք թէ Հայք այն ինչ վաճառատան պէտք է դիմեն պարզապէս որովհետեւ հայ է այն։ Բայց նաեւ, երբ հայ վաճառատուն մը ուրիշէն աւելի աղէկ և աւելի աժան ապրանք կը ծախէ, կամ գէթ նոյնչափ աղէկ և նոյնչափ աժան որչափ ուրիշ ծախողը, հայ ըլլալուն համար չի հետեւիր որ իրմէ հեռի փախչինք։ Մեր չորջը տիրող ունեցած առեւտրական բուռն մրցումներուն մէջ, արդարեւ ժամանակ է որ այս թիւր սովորոյթները թողունք, և մեր առեւտրական ճշմարիտ շահերուն ծառայենք ամեն կանխակալ կարծիքէ զերծ կերպով։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Եկեղ. և Պետութիւն.— Պապը խորհեր է խնդրել ֆրանսական կառավարութենէն և Ֆրանսայի եպիսկոպոսներէն որ Ֆրանսայի մէջ եկեղեցական գոյից մատակարարութեան համար միօրինակ դրութիւն մ'ընդգրկուի, և ինքն իսկ ծրագիր մը պիտի առաջարկէ եղեր, որ եթէ ընդունուի, տեղի չի մնար վերջերս հրատարակուած հրամանագրին, որ այնքան խնդիր յարոյց, ինչպէս գիտեն ընթերցողք։ Կառավարութիւնն ուզած ըլլալով որ տեղային իշխանութիւնք միջամուխ ըլլան եկեղեցական (կամ թաղական) խորհրդոց հաշիւներուն քննութեան, տեղ տեղ դժուարութիւնք ծագած էին, և Լիոնի արքեպիսկոպոսին Թոշակը կտրուած էր՝ նոյն անօրէնութիւնը չգործադրելուն համար։ Ինչպէս սովորութիւն է այսպիսի պարագայից մէջ, արքեպիսկոպոսն իր թեմին մատակարարութեան մէջ դժուարութիւն չկրելու համար, իր հոգեւոր հօտին մէջ կամաւոր հանգանակութիւնք բացուեցան, և տարեկան թոշակէն շատ աւելի գումար մը ստորագրեցաւ անմիջապէս։ Ֆրանսայի մէջ կրօնային զգացումն այնքան զօրաւոր է տակաւին որ մինչեւ իսկ եթէ բռնանակ պետական թոշակները դադրեցնէ, այսինքն եթէ Պետութեան և Եկեղեցւոյ բաժանումը վճռուէր ի վերջոյ, Եկեղեցին և եկեղեցականութիւնք կամաւոր նուէրներով կրնային ապրիլ։

Պ. ՊԻՒՐՏՈՅԻ ԾՐԱԳԻՐԸ.— Պ. Գազիմիր Բէրիէ Լիոնի Արուեստահանդէսին բացման առթիւ արտասանած ճառէն կը մակաբերուի թէ Նախարարութիւնը Պ. Պիւրտոյի ծրագրին ընդունելութիւնը վստահութեան խնդիր պիտի նկատէ, և չընդունուելուն պէս պիտի հրաժարի։ Նախընթաց թիւերով արդէն ծանօթացուցինք Պ. Պիւրտոյի ծրագիրն, որոյ նուազ ուշագրաւ հատուածը չէ այն որով նոր տուրք կը դրուի բնակարաններու և սպասաւորներու վրայ՝ հարուստներէն մեծագոյն քանակութեամբ տուրք գանձելու կերպիւ։ Պ. Գ. Բէրիէ պնդեց բացարձակ թէ հարուստներն աւելի մեծ բաժին մը պէտք է կրեն հանրային ծախքերէն, որպէս զի կարելի ըլլայ նոյնքան թեթեւցնել աղքատ դասերուն վրայ ծանրացող բեռները։ Քանի որ ժամանակիս դիւրութիւններէն հարուստներն ամենէն աւելի կ'օգտին և կը բազմապատկեն իրենց հարստութիւնը, պէտք է որ ասոնք մեծագոյն բաժին մ'ունենան ժամանակիս պէտքերուն պատճառած ծախքերէն։ Ֆրանսական Հանրապետութեան համար ալ ըսաւ թէ «Ֆրանսացիք այս Հանրապետութեան ներքեւ այն աստիճան բարոյական միութիւն մը պէտք է ցոյց տան որ բանէ մը չվախնալու և իրենց ամեն բաղձանաց գործադրումն յուսալու իրաւունք ունենան»։

ՑԱՐԸ 175 պատուանշան տուաւ ֆրանքեւռուսական հանդէսներուն մասնակցող գլխաւոր անձնաւորութեանց։ Այն միջոցին ուր Գերմանիոյ հետ առեւտրական դաշնագիրը կնքելով և գերման իշխանուհի մը իրեն հարս առնելով Ցարը Գերմանիոյ նկատմամբ համակրանք կ'արտայայտէր, այս պատուանշանաց բաշխումը շատ ի դէպ եկաւ՝ Ֆրանսացւոց սիրտերը քիչ շատ տաքցնելու համար նորէն։

ՍԱՄՈԱ. Կղզիներուն Անգլիոյ թեւարկութեան ներքեւ դնելու և Նոր Զելանտայի գաղթականութեան հետ միացնելու գաղափարն ընդունելութիւն չգտաւ ո՛չ Գերմանիոյ ո՛չ Միացեալ Նահանգաց մէջ, և անգլ. կառավարութիւնն ալ, գէթ առ այժմ, պաշտօնապէս չի պաշտպաներ նոյն գաղափար, և կը շատանայ յայտարարելով թէ առանց միւս երկու շահակից Տէրութեանց հաւանութեան՝ նոր կարգադրութիւն մը չի կրնար ըլլալ այն կողմեր։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Հետաքրքիր ծանօթ զինուորական վերատեսչին փոփոխումը։ Նոր վերատեսուչն, սպայակոյտի գնդապետ Ռաչօ, սպայ է 1878էն ի վեր։ 1880էն 83 աշակերտած է Փեթերսպուրկի սպայակոյտի Ակադեմիային։ Ալեքսանդր իշխանի օրով նշանակուած է սպայակոյտի պետ։ Պուլկարիոյ և Սերպիոյ խնդրոյն մէջ, 1885ին, կարեւոր պաշտօն մը կատարեց։ Յետոյ պատերազմական նախարար եղաւ պահ մը։ 1887էն ի վեր սպայակոյտի պետ է բանակին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Ռուրի գետին վրայ Տորթմունտ քաղաքն, անցեալ շաբթուն, ողջունեց իր 100,000րդ քաղաքացւոյն ծնունդն, որով մտաւ գերմանական մեծ քաղաքներու կարգին մէջ։ Յաջորդ երեք օրերուն մէջ 176 նոր ծնունդներ եւս արձանագրեցան։ 21 տարիէ ի վեր, այս քաղաքին բնակչաց թիւը կրկնապատկած է։

Ի ՊԵՐԼԻՆ հողի արժէքը տարապայման կը բարձրանայ։ Օրինակ մը.—Քէօնիկկրէցէն փողոցին մէջ 2,000 քառ. մեթր հող մը մարտ ամսուն ծախուած էր 314,000 մարքի,—ժառանգութեան մը բաժանման համար։ Մի քանի օր ետքը, նոյն հողին 800,000 մարք տրուեցաւ, բայց չընդունուեցաւ։

ՔՈՊՈՒՐԿԻ ԴՈՒՔՍԸ իր կնոջ հետ (քոյր Ալեքսանդր Գ. կայսեր,) ի մօտոյ Անգլիա պիտի երթայ, — ի փոխադարձ այցելութիւն իւր մօր, Վիքթորիա թագուհւոյն, և ներկայ պիտի ըլլայ Ասքոթի տարեկան մեծ ձիարշաւին։

ԴՐՈՇՄԱՍԷՐՔ հետաքրքրութեամբ պիտի լսեն թէ Ճափոնի Կայսրն իւր ամուսնութեան 25 ամեակին առթիւ յատկապէս երկու հատ նամակադրոշմ տպել տուաւ, երկայն ձեւով, և սովորական դրոշմէն երկու անգամ աւելի մեծ, 5 և 2 Սէն նոյ, մէջտեղն արեւածաղիկ (chrysanthème), երկու կողմը մէկ մէկ կռունկ, նշան երկարակեցութեան, և վերն ու վարը ճափոներէն և անգլերէն այս երկու արձանագրութիւնք Ճափոնական Կայսերական Թղթատարութիւն—Հանդէս 25 ամեայ ամուսնութեան։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՍԻՄՖԵՐՕՊՈԼ (Ռուսիա), 3 Մայիս.—Արգանոպուլոս մեծ տունն արտածութեան՝ երկու միլիոն ռուբլի պարտքով սնանկացաւ։

ՀՌՈՄ.— Խորհրդարանն ընդունեց [illegible] միջազգային [illegible] հնգամեայ նոր պայմանաժամով երկարաձգումը։—Պանքա Ռոմանայի դատն սկսաւ եղեռնադատ ատենի առջեւ։— Պ. Քրիսփի ըսաւ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ որ եթէ Երրեակ Դաշնակցութիւնը լուծուի, չի հետեւիր որ Իտալիա զինաթափ ըլլայ։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հնտախտի նոր դէպքեր ի Վարշաւա, Քիէֆ, Բլօք և Ռատոմ։

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Փարիզի Ազատ Թատրոնի (Պ. Անթուանի) խումբն անկէ Կ. Պոլիս պիտի երթայ մայիս 2/14ին։

Սակարան

ՇԱԲԱԹ, 23 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ	
3 ամսուան Լոնտոնի վրայ	110 ½
3 » Փարիզի »	22 90
3 » Վիէննայի »	— —
3 » Պերլինի »	— —
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՔ	
Միացեալ պարտք. Միաց. Դ. Սերիա	26 10
Բերայի մէջ	— —
Առաւօտեան բացման	26 09
Կէս օրին	26 09
[illegible]	— —
[illegible]	— —
ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹԵՐ	
[illegible]	58 50
[illegible]	57
[illegible]	27 30
ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐ	
[illegible]	— —
[illegible]	7 20
[illegible]	3 05
[illegible]	4 40
[illegible]	19 44
[illegible]	575
[illegible]	340
[illegible] ֆր.	109 75
[illegible]	39
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՆԵՐ	
Օսմանեան ոսկի ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 30
Անգլիական ոսկի »	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի) »	107 10
Իմփէրիալ »	90
Քիլիմիջ »	51 15
Բուլղ. Մէճիտիյէ »	8 5?
Մեծ. արծաթ (տարր.) »	108 04
Մանր արծաթ »	103
Մէթալիք »	96
Թաղփիկ »	5
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 4 Մայիս	
Ֆրանսական Ռանթ 3%	100 47
» Նոր 3 ½ %	106 92
Օսմանեան Միացեալ Սերի Դ.	23 90
[illegible]	505 62
[illegible] (1890)	465
[illegible]	111 37
» [illegible]	440
[illegible]	635 93
[illegible]	743
Իտալական Ռանթ 5%	78 70
[illegible]	525 31
[illegible]	25 195
[illegible]	439 06
ԼՈՆՏՈՆ, 4 Մայիս	
Անգլ. Քոնսոլիտ	100 18
Օսմ. Սերի Դ.	23 62
[illegible]	59 50
[illegible]	36 87
[illegible]	24 75
[illegible] 1871	101 25
[illegible] 1877	102 25
[illegible]	15 31
[illegible]	14
[illegible]	17
[illegible]	102
» [illegible] 1890	— —
[illegible]	105 25
[illegible] 3%	33
[illegible]	25 324
ՊԵՐԼԻՆ, 4 Մայիս	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 40
» Փարիզի	49 57
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթ	218
» [illegible]	64 60

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդը հեռագիր մը ուղղելով Երուսաղէմայ Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանին շնորհաւորած է թէ Զատկի տօնն եւ թէ Ն. Ամենապատուութեան անուան տօնախմբութիւնը։

Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան հեռագրաւ գոհունակութիւն յայտնած է յիշեալ թաղական խորհուրդին։

Յունաց Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Նէօֆիտոս ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի առաջին քարտուղար Տ. Կիրիլոսի, արքիմանդրիտ Տ. Պոլիքարպոսի, Պատրիարքարանի գործակատար Անթոնաքի Եւրիալի էֆէնտիի, Ֆէնէրի Մայր վարժարանին տնօրէն Սրաֆիմի էֆէնտիի և խառն ժողովոյ աշխարհական անդամներէ միոյն, երէկ ժամ 4ին Պատրիարքարան եկաւ ի շնորհաւորութիւն Զատկի տօնին և նախ և առաջ ընդունուեցաւ Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետի կողմէ և փոխանորդարանի մէջ պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ առաջնորդուեցաւ Պատրիարքարանի վերի սրահն, ուր կը գտնուէին կրօնական ժողովոյ ատենապետ Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Երուսաղէմայ Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Սիմէոն արքեպիսկոպոս Սեֆերեան, Գեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սափրիչեան, Գեր. Աբրահամ եպիսկոպոս Մամիկոնեան, մէկ քանի վարդապետք ու քահանայք, Քաղաքական ժողովոյ անդամներէն Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի Ակնունեան ինչպէս նաեւ Յարութիւն էֆէնտի Մոստիչեան և այլք։

Գեր. Տ. Նէօֆիտոս յանուն Ամեն. Տ. Նէօֆիտոս Ս. Պատրիարքին շնորհաւորեց Զատկի տօնն և կէս ժամու չափ տեսակցելէ յետոյ հանդիսաւոր կերպով առաջնորդուեցաւ ի Մայր եկեղեցի, ուր աղօթեցին և Յունաց Գեր. փոխանորդը բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Ֆէնէրի Պատրիարքարանին ներկայացուցիչք իրենց եղած ընդունելութեան համար շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցան։

(*).—Օրինակի համար, Մեծ-Պահքին մսեղէն չուտողներ և նոյն իսկ ձէթ չուտողներ կան որք բնաւ չեն զգուշանար չարաչար [illegible]։

(**).—Պէտք չունինք մեր Սեբաստացի ազգայնոց վերստին յիշեցնելու առողջապահական ծանօթ պատուէրներն, որոց մէջ գրեթէ չկայ բան մը որ նոր ըլլայ։— Նոյն իսկ ջուրի եռացնելով խմելու պատուէրը նոր չէ։ Գրեթէ նոյնքան հին է որքան ... Քրիստոնէութիւնը. զի առաջին դարու հռոմայեցի գրողներէն յիշուած կը տեսնենք զայն։ Օրինակի համար, Եուվենալիս կամ Յօրնոս, հռոմայեցի մեծատուններուն փափուկ կեանքը նկարագրելով, կը յիշէ թէ քիչ շատ ստամոքսի անհանգստութիւն ունեցողներ եռացեալ ջուր կը խմէին՝ աղէկ մը ծեծելէ և պաղեցնելէ ետքը։

Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան վաղն առաւօտ Պատարագ պիտի մատուցանէ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ՝ ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ Ներսէսեան Գրիգոր էֆէնտիի և որդւոյն՝ Ներսէս էֆէնտիի։

«ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ»

Միացեալ ընկերութեանց Տնօրէն Ժողովին կողմէ հետեւեալ Ազդն ստացած ենք ի հրատարակութիւն․

Այս օրերս Մատթէոսեան Տպարանէն հրապարակ ելաւ Տօքէօ Մայրենի Լեզու անուն դասագիրք մը որ մեր Մայրենի Լեզուին վրայ չափուած ու ձեւուած է ամբողջովին, ճիշդ հատորներու բաժնուած անոր պէս։ Այս գրքին առաջին հատորը մանաւանդ գրեթէ առանց փոփոխութեան մեր Մայրենի Լեզուի առաջին հատորէն վերցուած ոտանաւորներով, պատմութիւններով ու զանազան հատուածներով յերիւսուած է ծայրէ ի ծայր, բայց առանց կանոնաւոր մեթոտի և զուրկ մանկավարժական ուղղութենէ։ Ասով յայտ յանդիման կը տեսնուի թէ մանկավարժական ո՛ և է գրութենէ աւելի ընկերութեանս հրատարակութեան մասնաւոր գիտում մըն է որ հիմ բռնուած է այս աշխատութեան։ Արդէն հրատարակիչը՝ գրավաճառ Պօղոս Պալէնց՝ իր գիրքը անծանօթ հեղինակի մը պատրաստել տալէ առաջ յառաջ գրութիւններով մեզ դիմած և մեծկակ փոխարինութիւն պահանջած է մեզմէ, որպէս զի նա կենայ ընկերութեանս նիւթական վնաս հասցնելէ։ Բնական է որ այսպիսի անտեղի առաջարկութիւն մը մերժում՝ միայն կրնար գտնել մեզմէ, և ահա մեր այս մերժման վրայ է որ ձեռնարկած է այս հրատարակութեան և առանց փոյթ ընելու որ իր այս վարմունքով ուղղակի վնասելու կը նկատէ հազարաւոր անմեղ մանկանց ապագային, քանի որ անոնց կրթութեան յատկացեալ է մեր գրքին հատորը։ Հրատարակիչը ասով ալ չը բաւականանալով՝ իրեն դիմող յաճախորդներուն կը յայտարարէ թէ մեր Մայրենի Լեզուն և իր հրատարակած գիրքը միևնոյն հեղինակութիւնն են պարզապէս և կը յաջողի այս կերպով համոզել մի քանիներն ալ որք իր գիրքը կը գնեն հաւատալով թէ Միացեալ Ընկերութեան դասագիրքն է գնածնին։ Հաւանականաբար ասոր համար է որ հեղինակի անունն ալ չէ դրած գրքին ճակատը և գրքին անուան նմանութիւնն ալ բաւ չը համարելով՝ նորա արտաքին կողքն ալ ճիշդ մեր գրքին կողքին նմանցուած է գիտմամբ, որպէս զի աւելի հեշտիւ կարենայ իր նպատակին հասնիլ։ Հրատարակչին այս անուղիղ վարմունքը ծանօթ է մասնաւորապէս ամէն գրավաճառի և նոյն իսկ անոր խօսքին բռնուող յաճախորդներն են որ իրողութիւնը հասկնալէ յետոյ յաւած սրտով եկած են իրենց եղած զրկանքէն գանգատիլ մեզ։ Եւ ճիշդ հրատարակչին այս վարմունքն է ահա որ կը պարտաւորէ զմեզ ներկայ ազդարարութեամբ զգուշացնել մեր գաւառացի ու Պոլսեցի պատուարժան ազգայինները որ Պալէնց գրավաճառանոցի հրատարակութիւնը ՉԸ ՇՓՈԹԵՆ մեր դասագրքին հետ որ կը կրէ ընկերութեանս կնիքը, մանաւանդ որ գրական արժանիք մը չունենալէ զատ՝ անունը Ազգ. Պատրիարքարանէ պատրաստուած և Հանրային Կրթական Նախարարութենէն վաւերացուած դասագրական ցուցակին մէջ ալ չէն անցուած։

Տարակոյս չունինք որ թէ՛ հոս և թէ՛ գաւառաց մէջ չպիտի գտնուի ոչ մէկ զգացական հոգաբարձութիւն կամ տեսչութիւն որ մէկ անհատի անձնական շահը նախընտրէ հազարաւոր խեղճուկ մանկանց օգտէն, զորս տարիներէ հետէ Ազգին ու Տէրութեան օգտակար ընելու կ'աշխատի ընկերութիւնս՝ ընդ հովանեաւ մեր Օգոստափառ ու կրթասէր Ինքնակալին։

ՏՆՕՐԷՆ ԺՈՂՈՎ,
ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՅՈՑ

21 ապրիլ, 1894
Ղալաթիա

Պէօյիւքտէրէէն մեզ կը հաղորդեն.

Թաղիս մէջ տարիներէ ի վեր կազմեալ աղքատաց խնամակալութիւնն՝ որ ամեն տարի հանգամանութեամբ Պէօյիւքտէրէի և միացեալ թաղից աղքատ մերազնեից եւ օտարաց անխտիր ածուխ կը բաշխէ եւ Պէօյիւքտէրէի ու Եէնիմահալլէի Թաղային վարժարանաց կարօտ աշակերտաց մէկ մէկ ձեռք հագուստ տալով կը մխիթարէ, այս տարի եւս նախընթաց յունվար և փետրուար ամսոց մէջ մերազգի և օտարազգի յիսունի չափ ընտանեաց երեք ածուխ բաշխելով զանոնք հոգացած ըլլալէ զատ, նախընթաց Աւագ Հինգշաբթի օր եւս վայելչապէս զգեստաւորած է յիշեալ կրկին վարժարանաց քսանի չափ աղքատիկ դպրոցականներն։

Ց. Եազմաճեան, Ն. Սէֆէրեան, Մ. Զարբհեան, Ա. Խաչատուրեան, Եաղուպեան և Խանճեան ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամեն այն ազգականաց և բարեկամաց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՓՈՒԼԻԿ ԵԱԶՄԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին։

Ներքին լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸՔ. — Վեհ. Սուլթանն երէկ միջօրէին հանդիսաւոր կերպով գնաց Համիտիյէ մզկիթը, ուր տեղի ունեցաւ Սելամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին գերմանական, ֆրանսական, ռումանական ու հելլենական դեսպանք՝ իրենց առաջին թարգմաններով, հոլանտական ու ռումանական հիւպատոսք, գերմանական դեսպանատան պահականաւուն սպայք, ֆրանսական ու իտալական դեսպանատանց զինուորական կցորդները և հարիւր վաթսունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ. — Երէկ, ուրբաթ, Սելամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ ունկնդրութեամբ ռումանական դեսպան Պ. Միխիլէնքօ պատիւ ունեցաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ՍԻՒԱՍ. — Սեբաստիոյ մէջ ապրիլ 20էն 21, քաղաքէն քսան դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն քսան մահ։ Ապրիլ 21էն 22, երեսուներեք դէպք և տասներկու մահ։

—Պօնքովսքի փաշա հրահանգ մը տուած է այն զինուորական բժիշկներուն, որք Սեբաստիա պիտի երթան, սակայն մինչեւ որ սանք ժամանեն՝ հեռագրաւ ծանուցած է ի Սեբաստիա, որ հազար կենդինար չմարած կիր առնելով բոլոր թաղերու ու փողոցներու մէջ թափեն և առողջապահական հարկ եղած անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնուն։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութիւնն որոշած է ցուցահանդէս մը կազմակերպել Թուրքիոյ ընդեղէններուն, տունկերուն և զանազան տեսակ ծառերուն համար։ Ցիշեալ նախարարութիւնը ձեռնարկած է սոյն որոշման գործադրութեանը։

ՄԱՀ ԿԱՏՊԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻ. — Աթէնքի օսմանեան դեսպան Կատպան էֆէնտի, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, այս առաւօտ մեռաւ ի Պէօյիւքտէրէ։

ՄՈՒՇԷՆ կը գրեն թէ այս տարուան երաշտութիւնն և մարախները քառասուն տարիէ ի վեր նմանը չտեսնուած աղէտալի սով և թանկութիւն յառաջ բերած են։ Մշոյ դաշտին քովէն թէեւ գետեր կ'անցնին, սակայն երկրագործք չկրնալով օգտուիլ այդ ջուրէն, աղքատութեան մատնուած են։ Բոլոր արտերը չորցած և աւերակ դարձած են։ Իրաց այս վիճակին լաւագոյն դարման օգտակար կը համարուի մեքենայի մը միջոցաւ այդ գետերու ջուրերը դաշտին մէջ գտնուած արտերն հասցնել։

ՑՈՅՆ ԲԱՐԵՐԱՐՔ. — Դրամատէր Պ. Սթեֆանովիչ իր կողմէն վճարած է այն հինգ հարիւր ոսկին որ բաց մնացած էր Բերայի աղջկանց վարժարանի չինութեան ծախքէն։

Նոյնպէս այդ վարժարանին տարեկան ծախքն ապահովցնելու համար որոշած է Թերապիոյ մէջ ունեցած իր ագարակներէն մէկը, որ տարեկան հազար ոսկի հասոյթ ունի, նոյն հաստատութեան նուիրել։

Պ. Սթեֆանովիչ յիսուն ոսկի նուիրած է Բերայի Այա Թրիատա եկեղեցւոյ կից գտնուած աղքատ աղջկանց վարժարանին։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ ԱՐԿԱԾ ՄԸ. — Մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հինգշաբթի գիշեր Իզմիրի քարափին վրայ գտնուող Ֆրանսական Օթէլէն հրդեհ ծագեր է և հրդեհը մարելու համար աշխատած պահուն յանկարծ խոշոր պատ մը փլչելով, տակը մնացած ջրհանկիրներէն ինը մեռեր են։

ԿԱԶԱՐԱՆԸ. — Տօլմա Պաղչէի կազարանը ընդարձակուած ու աւելի բարեկարգուած ըլլալով կազի մատակարարութիւնը կանոնաւորուած է։ Հաշւեղած է որ կազի իւրաքանչիւր հազար ոտք խորանարդէն առնուած 50 ղրուշի գնոյն վրայ կարելի է հարիւրին քսան և խողովակի և այլոց ծախքէն ալ նոյնպէս հարիւրին քսան զեղչ մը ընել, հետեւաբար տրուած որոշման մը համաձայն, որ վաւերացուած է կայս. Իրատէով, կազի իւրաքանչիւր հազար ոտք խորանարդէն քառասուն ղրուշ պիտի առնուի ու խողովակներն և այլն ալ հարիւրին քսան զեղչով մը պիտի վաճառուին։

ԶԱՄՓԱՑՕ ՓԱՇԱ. — Ռուսիոյ զինուորական բժշկական Ակադեմիան իրեն թղթակից անդամ ընտրեր է Տօքթ. Զամփացօ փաշան որ՝ բորոտութեան վրայ իր հրատարակած ուսումնասիրութիւնները նուիրած էր այդ գիտական հաստատութեան մատենադարանին։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն ի մօտոյ պիտի դատէ Մանուկ, Մինաս, Փիլիպպոս, Զաքար, Մովսէս, Առաքել և Մկրտիչ անուն անձերն, որք ամբաստանուած են թէ երկու տարի առաջ Արաբկիրի գիւղերէ միոյն հրջակայքը Սալիհ, Մուսթաֆա, Րիզա ու Խալիլ անուն անձանց վրայ յարձակելով, զանոնք ծեծած ու վիրաւորած և ձիերն յափշտակած են։ Ասոնցմէ Մկրտիչ փախած է։

ՃԷԶԻՐԷ գաւառակին մէջ (Տիարպէքիր) Տիգրիս գետն յորդած ըլլալով, Կ. Պոլսոյ Թղթատարը չորս օրէ ի վեր Ճէզիրէի մէջ կը սպասէ։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ գաւառական Թերթին մէջ կը կարդանք թէ ամիսէ մը ի վեր տեղացող անձրեւներուն պատճառաւ վարուցան կատարել կարելի չէ եղած։ Կը վախցուի թէ ջուրերու համախումբէն ձմեռուան հունձքերն ալ պիտի վնասուին։ Պտղատու ծառերու ծաղիկները նոյնպէս անձրեւներէն վնասուած են։

ՅՈՒՆԱՑ երեսփոխներէն Պ. Եանի Շիշմանօղլու մեռաւ անցեալ օրը։ Հանգուցեալը բնիկ Ենիկէօյցի էր, 50 տարիէ ի վեր Կ. Պոլիս հաստատուած ուր հետզհետէ կարեւոր դիրք մը գրաւեց առեւտրական ու սեղանաւորական ասպարէզին վրայ։ Իր հայրենի ազգակիցներուն պէս, Պ. Շիշմանօղլու ամեն ժամանակ նպաստած էր յոյնոց կրթական ու բարեգործական հաստատութիւններուն։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ. — Մուսուլի արեւմտեան կողմը տասներկու ժամ հեռուն գտնուած բլուրի մը վրայ պեղումներ կատարուած պահուն, հողերուն մէջէն հանուեր է կնոջ արձան մը մարմարինէ, որ երկու մետր երկայնութիւն ունի։ Տեղական կառավարութիւնն իմանալով պահպանութեան տակ առեր է այդ արձանը եւ պէտք եղածն ի գործ դրեր է յետ այսորիկ գտնուելիքներն ալ պահպանելու համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ յանձնաժողովն որոշած է որ Մախսուսէի և ֆրանսական շոգենաւերուն մէջ եղածին պէս Կուրճի և այլ այդ կարգի ընկերութեանց շոգենաւերուն մէջ ալ միայն բժիշկներ գտնուին։ Այս որոշում ծանուցուած է Բ. Դրան։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ նահանգին մէջ անցեալ յունուարէն մինչեւ փետրուարի վերջը՝ երկու ամսուան միջոցին 7447 ծնունդներ և 6989 մահեր պատահած են։ Այդ հաշիւէն կ'երեւի թէ ծնունդները 458 աւելի են մահերէն։ Անցեալ նոյեմբեր եւ դեկտեմբեր ամիսներուն մէջ այդ թիւ 536 էր։

—Սէլանիկ քաղաքին մէջ երեւան եկած թիֆօն օր օրի կը պակսի, նոյնպէս փորհարութիւնն ու փորացաւը։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բժիշկ Եսաա պէյ, որ երբեմն օսմանեան պատուիրակ ներկայ գտնուած էր ի Հռոմ գումարեալ առողջապահական համաժողովին, անոր որոշմանց վրայ տեղեկագիր մը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՊԱՇՏՕՆԵԻՑ ԴԱՏԱՍՏԱՆ. — Ստոյգ կ'իմանանք թէ Գարահիսարը Շարգի գաւառին նախկին դատարանին նախագահ Նէճէպ պէյ և անդամներէն Համբօ աղա ապօրէն ընծայից մէջ գտնուած են, որով Դատական նախարարութեան հրամանաւ Սեբաստիոյ նահանգին կեդրոնը պիտի տարուին հարցաքննութեան ենթարկուելու համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Ապրիլ 15ին Սէրֆիջէի, Ալասօնիայի և Վօտինայի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ԷՎԳԱՖԻ նախարարութեան հաշուեթղթոց տնօրէն Հագգը պէյ, որ հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ. Մօրնինկ Փօսթ կը հրատարակէ Թուրքերէն ոտանաւոր մեծարանք մը զոր Լոնտոնի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Ալի Ֆէրուխ պէյ ուղղած է Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպանին կնոջ, Լէտի Քըրրիի, Ջէրինկ Քրօսի կայարանին մէջ, այն միջոցին ուր դեսպանուհին կը մեկնէր դէպի Կ. Պոլիս։ Ցայտնի է թէ Լէտի Քըրրի ծանօթ մատենագիր մըն է, Վայլէտ Ֆէն ծածկանունով։

Ահաւասիկ Ալի Ֆէրուխ պէյի բանաստեղծութեան թարգմանութիւնը.

«Առ Լէտի Քըրրի, հեղինակուհի, բանաստեղծուհի և դեսպանուհի.

«Եթէ փափուկ և նուրբ մտքերու համար կինը քերթուած մըն է ինքնին.

«Բանաստեղծուհի մը ուրիշ բան չի կրնար ըլլալ բայց եթէ այդ ամէն քերթուածներուն փթթումը։

«Ով Միլէտի, արեւելքի բանաստեղծն որ կը ճանչնայ այդ բոլոր քերթուածները, այսպէս պիտի նկարէ զձեզ.

«Ծաղիկ մըն է ան որ բնածին կարողութիւնն ու ձիրքն ունի ընտրելու այն տեղն ուր կուզէ աճիլ։»

Լէտի Քըրրի մեծապէս շնորհակալ եղեր է բանաստեղծ-դիւանագէտին եւ խոստացեր է ի փոխարէն զրկել իր չինած բանաստեղծութիւններն որոնք նշանաւոր են, մինչդեռ Րիւսթէմ փաշա, որ կայարան գացած էր հրաժեշտ առնելու համար դեսպանուհիէն, ողջերթ կը մաղթէր անոր։

Օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Մորէլ պէյ ալ իր պաշտօնակցին բանաստեղծութեան վրայ ֆրանսերէն սիրուն հնչեակ մը չիներ է, զոր իր կինն ալ անգլիերէն ոտանաւորի վերածելով հրատարակեր է Լոնտոնի լրագիրներուն մէջ։

Ալի Ֆէրուխ պէյ առաջին անգամը չէ որ այսպիսի բան մը կ'ընէ. Բերլինի դեսպանատան առաջին քարտուղար եղած ատենն ալ բանաստեղծութիւն մը ուղղած է տիկին Պաուլի, որ ջերմ շնորհակալութիւնը յայտնած է։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութեան հասոյթը, վերջին ապրիլ ամսուան մէջ (Ն. Տ.) 5792 օսմ. ոսկի եղած է։ 1893ի միեւնոյն ամսուան մէջ եղած էր 5340 ոսկի, 1892ին 5479 ոսկի և 1891ին 4891 ոսկի։ Ներկայ տարւոյ ապրիլի հասոյթին բաժանումներն են, Պէշիկթաշի գիծ՝ 1962 ոսկի 83, Պոլսոյ գիծ՝ 1754 ոսկի 83 $^1/_4$ Շիշլիի գիծ՝ 2074 ոսկի 74 $^1/_2$։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍՈՅ ՏԷՖԹԷՐՏԱՐ Րաղըպ պէյ Ռոտոսթօ գացած է, ուր ձեռնարկած է ելմտական ինչ ինչ գործերու կարգադրութեան։

ՀՐԴԵՀ. — Երէկ գիշեր ժամ 5ին հրդեհ ծագեցաւ ի Սիրքէճի՝ Հանրային Պարտուց Վարչութեան պաշտօնատան կարգը գտնուած շաքարավաճառի մը խանութէն, որուն հետ ուրիշ երկու խանութներ այրեցան։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ Իտարէի ժողովին անդամ կարգուած են Մէճիտ աղա և Պաղտասարեան էֆէնտի։ Տեղւոյն դատարանին անդամ կարգուած են Րէֆիք էֆէնտի և Գրբեճեան Մատաթիա աղա։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՐԷՆԷՔ շոգենաւն, որ ոչխար բեռցած Աղեքսանդրիայէն կուգար եւ Թենէտոս կղզւոյն առջեւ խրած էր, ազատուած ըլլալով՝ երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։

ԳԱՒԱՌԱՑ ՄԷՋ ԱՐԿԱԾՆԵՐ. — Մասնաւոր հեռագրոյ մը նայելով ապրիլ 15ին Մուսուլի Սիւլէյմանիյէ գաւառին մէջ սաստիկ փոթորիկ մը ծագեր և անձրեւ ու կարկուտ տեղացեր է։ Գետ մը յորդելով յիսուն մարդ և տղայ մը խեղդուեր են։ Սիւլէյմանիյէ քաղաքին մէջ տուներ ու խանութներ և Թաղապետական պաշտօնատունը փլեր են։ Հունձքերն ալ մեծապէս վնասուեր են։

—Տիարպէքիրի Սալուս Թաղին մէջ տուն մը տեղացած յորդառատ անձրեւներէն փլչելով վեց մարդիկ փլատակաց տակ մնացեր են։ Ասոնց երկուքը մեռեր և չորսը վիրաւորուեր են։

—Սեբաստիոյ մէջ գետ մը յորդած ըլլալով՝ Իպրահիմ և Կարապետ անուն երկու տղաքներ խեղդուեր են։

—Իզմիրի լրագրէ մը հետեւեալ ահռելի պատմութիւնը կը քաղէ Սթամպուլ.

«Իզմիրի Բոստա Ալլան Թաղը, Շիմնոս անուն Եմմանուէլի մը տանը ձեղնայարկին մէջ, մէկ քանի տարիէ ի վեր կը բնակէին պառաւ կին մը և իր աղջիկը, երկուքն ալ խելքէ պակաս։ Շիմնոսի վարձակալները բնաւ դուրս չէին ելլեր, ոչ մէկու հետ հաղորդակցութիւն ունէին, և իրենց սենեակին դուռը միշտ գոց էր։ Տախտակամածին վրայ բացուած ծակէ մը իրենց ուտելիքը կը ստանային, չուանի մը ծայրը կապուած կողովի մը միջոցաւ։

«Մէկ քանի օրէ ի վեր, տանտէրերը անհանդուրժելի գարշահոտութենէ մը որուն ո՛ւսկից գալը չէին կրնար հասկնալ։ Դրացիներն ալ սկսած էին անհանգիստ ըլլալ, և ապրիլ 12ին մէջերնէն մէկը խելք ըրաւ ձեղնայարկի վարձակալներուն վիճակը հասկնալու։ Դուռը կոտրեցին, և ահռելի տեսարան մը պարզուեցաւ իրենց աչքին առջեւ։

«Պառաւին դիակը, որ փտութեան ծայրագոյն աստիճանին հասած էր, տախտակամածին վրայ փռուած կը կենար, և աղջիկը, կենդանի, նստած էր սոսկալի զանգուածին մօտ որուն վրայ որդերը կը վխտային։ Դիւրին էր ըմբռնել ձեղնայարկին ժանտահոտութիւնը։ Աղջկանը մարմինն ալ գարշանքով ծածկուած էր։ Հարցափորձեցին զինքը, և պատասխանեց թէ մայրը այսպէս 16 օրէ ի վեր հիւանդ էր, Աւետման օրէն ի վեր, բայց, և անոր առողջանալուն կը սպասէր, մէկտեղ խահուէ խմելու համար։

«Խեղճ աղջիկը այդ ամբողջ ժամանակը դիակի մը քով անցուցած է։

«Մեծ քանակութեամբ ախտ փէնիքի շնորհիւ կարելի եղաւ վերցնել պառաւին կտորտանքը և գերեզման տանիլ։»

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վաղը յերեկ տեղի կ'ունենայ Պ. Լանկէի մեծ նուագահանդէսն ընդ հովանաւորութեամբ Րատօլին իշխանին, դեսպանատան մեծ սրահին մէջ։

Այդ նուագահանդէսին կը մասնակցին նաեւ Օրիորդք Ալթընճեան, Աղասեան, Թօքաթլեան՝ ամենքն ալ ծանօթ հայ ընտանիքներու պատկանող օրիորդներ։

Որքան որ յայտագրին մէջ Օր. Մայտէն Եաղուպեանի անունն ալ յիշուած էր, սակայն վերահաս սուգ մը կ'արգիլէ զինքը այդ մասնակցութենէն։

Արուեստական և աշխարհիկ կրկին տեսակէտներով փայլուն յաջողութիւն մը պիտի ունենայ այդ երաժշտական հանդէսը որուն մէջ մեծ տեղ մը կը գրաւէ հայ իգական տարրը։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/13 Ապրիլ, 94

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ մեր եղբայր և ընկեր՝ Կարապետ էֆէնտի Սարգիսօֆ՝ մեր ընկերութեան անդամակցութենէ դադրած ըլլալով, 26/7 Ապրիլ թուականէն սկսեալ,

Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ.

առեւտրական տունը լուծեալ է։

Մեք երկոքին ընկերք, լուծեալ տան գործառնութեանց և յանձնառութեանց միակ պատասխանատուն մնալով, պիտի շարունակենք բոլոր առաջնոյն, և միեւնոյն առեւտրական անուան տակ, յուսալով թէ նոյն վստահութեամբ պիտի հաճիք պատուել զմեզ։

Մնամք յարգանօք
ԳԱՌՆԻԿ ԵՒ ԼԵՒՈՆ ՍԱՐԳԻՍՕՖ

1039 2—3

[illegible]

ԻՆՉ Է ԿՆՈՋ ՄԸ ԱՐԺԷՔԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Ի՞նչ է կնոջ մը արժէքը, այսինքն դատարանաց կողմանէ տրուած օրինական արժէքը։ Անտարակոյս երբ մէկը կնոջ մը սիրահարուած է, իրեն համար այդ կնոջ արժէքը միլիոններ և պիլիոններ են, բայց դատաւոր մը զգացմանց և սիրոյ հետ բնաւ գործ չունի։

Միացեալ-Նահանգաց գրեթէ բոլոր նահանգներուն մէջ ըստ օրէնքի կնոջ մը կեանքը մարդու մը կեանքին հաւասար է, այսինքն, 5,000 թալէր արժողութիւն ունի, բայց երբ իր զանազան մարմնական մասերը տարբեր տարբեր բաղդատութեան և համեմատութեան դնենք, աւելի մեծ արժէք մը կրնանք անոր բերել։ Այդ մասերուն մէջ գլուխը չէ որ ամենէն մեծ արժէքը ունի։ Այսպէս՝ Իլլինոյզ նահանգի դատարաններէն մին 1700 թալէր շատ գտած է առանց մահ պատճառելու կնոջ մը գլխուն կացինով մը զարնողին. ամենէն թանկագինը կնոջ մը սիրտն է, որուն մէջ ամփոփուած կը կարծուի իր բոլոր սէրը։ Շիքակօյի ատեանատր մը հարիւր հազար թալէր կը պահանջէր մարդէ մը որ իր կնոջ սէրը առ ինքն ձգած էր. առանց նման դէպքեր հարիւրներով ներկայացուած են Ամերիկայի դատարաններուն. երկաթուղիոյ արկածէ մը մեռնող կնոջ արժէքը 5,000 թալէր է։

Ողնայարն ալ բաւական արժէքաւոր է. Քանատացի տիկին Էլիզապէթ Ծօնըս, կամուրջէ մը իյնալով ուրիշ մը պատճառաւ ողնայարը վնասելուն, դատարանը հազար տոլար փոխարինութիւն մը տնօրինեց. անգլիական դատարան մը երկաթուղւոյ ընկերութեան մը 2500 տոլար փոխարինութիւն տալ վճռեց Գրայ անուն կնոջ մը որուն ողնայարը վնասուած էր կառքէն իյնալով, կառքը պէտք եղած տեղը չը կայնեցնելուն համար. այսպիսի արկածներ Շիքակոյի մէջ աւելի մեծ գումարներով կը գնահատուին. Իլլինոյզցի օրիորդ Հէրձ 7500 տոլար ստացաւ և օրիորդ Բարգս 8958 տոլար իր ողնայարական դրութիւնը վնասելով. ուսերը շատ արժէք մը ունենալ չեն կարծուիր. Անգլիայի տիկին Տրօլ ութը ոտք բարձր կառքի մը վերնայարկը նստած և ինը ոտք բարձր կամար մը տակէն անցնելով ուսերը վնասելուն 500 տոլար փոխարինութիւն ստացաւ. կնոջ մը ձեռքերը բաւական արժէքաւոր են. Երբեմն մարդ իր բոլոր հարստութիւնը կ'առաջարկէ զանոնք ունենալու համար. բայց սա սիրային և զգացման արժէքն է ոչ թէ օրինական. կին մը արկածով մը ձեռքը կորսնցնելուն 4700 տոլար ստացաւ, ուրիշ մ'ալ երկու ձեռքերուն համար 9400. բայց ձեռաց կոճը այնչափ արժէքաւոր չէ, զի Շիքակոյի ատեանը մը իր երկու ճզմուած ձեռաց կոճերուն համար երկու հազար տոլար միայն ստացաւ. կնոջ մը բազուկը գրեթէ իր բոլոր մարմնոյն չափ արժէքաւոր է։ Մասաչուսէթցի կնոջ մը մէկ բազուկը երկաթուղւոյ արկածի մը մէջ կորսնելուն տասը հազար տոլար ստացաւ ընկերութենէն. և ուրիշ դատարան մը մէջ 18 հազար տոլար արժէք և փոխարինութիւն մը տնօրինեցաւ, ուրիշ արկածի մը մէջ ալ երկու բազուկները կորսնցնող կնոջ մը 22,500 տոլար տրուեցաւ. ոտքերը 4300 թալէր արժողութիւն ունեցած են դատարանաց աչքեւ, սրունքները բաւական արժէքաւոր. Թէպէտև Մասաչուսէթի մէջ զոյգ մը սրունքի համար տասը հազար տոլար փոխարինութիւն ստացաւ կին մը, բայց Անգլիոյ մէջ կնոջ մը սրունքը շան մը խածնելէն վնասուելուն 250 տոլար ստացաւ. կնոջ մը այտերը, ինչպէս յայտնի է, մեծ արժէք մը ունենալ կը թուին. զի առանց հրամանի և թոյլտուութեան մարդուն մէկը իր շրթներովը օրիորդի մը այտին դպչելուն համար, հազար տոլար տուգանքի դատապարտուեցաւ։

ԾԽԱԽՈՏՆ ՈՒ ՏՂՈՑ ԱՃՈՒՄԸ

Ամերիկացի բժիշկ մը կարգ մը շահեկան դիտողութիւններ ըրած է 187 աշակերտ պարունակող վարժարանի մը մէջ, հաստատելու համար ծխախոտի ազդեցութիւնը ուսանողներու ֆիզիքական զարգացման վրայ։ Դպրոցական տարւոյն սկիզբն ու վերջը ամէնքն ալ չափուեցան և քննուեցան։ Ասոնցմէ եօթանասունը եօթը երբեք չէին ծխած, քսան երկուքը երբեմն կը ծխէին, իսկ եօթանասունը կանոնաւորապէս։ Այս քննութեան արդիւնքներէն հետեւած է որ առաջիններուն ծանրութիւնը միջին հաշուով 104 առ հազար աւելցած է, հասակը 240 առ հազար երկնցած է, կուրծքին շրջագիծը 267 առ հազար լայնցած է, թոքային կարողութիւնը 175 առ հազար զօրացած է բաղդատմամբ անոնց որք կանոնաւորապէս կը ծխեն։

ՕՐ. ՏԻՒԼԱՔԻ ԱՐԿԱԾԸ

Բարիզի Անկախ-Թատրոնին տնօրէն Պ. Անթուան՝ որ իր խումբով պտոյտ մը պիտի կատարէ եւ Կ. Պոլիս ալ պիտի գայ քանի մը ներկայացումներ տալու, մէկ երկու օրուան համար յետաձգեր է իր մեկնումը, իր դերասանուհիներէն Օր. Տիւլաքի պատահած արկածի մը համար։

Դերասանուհին իր տանը մէջ պէնզինով ձեռնոցները մաքրած պահուն, երբ մատները ճրագին մօտեցուց, անմիջապէս բռնկեցաւ. կրակը անցաւ զգեստներուն. մայրը հազիւ կրցաւ օգնութեան հասնիլ։ Երբ քանի մը վայրկեանի մէջ յաջողեցան բոցերը մարել, խեղճ աղջկան երեսը այլափոխուած էր բոլորովին, բայց կեանքը վտանգի մէջ չէ։ Պ. Անթուան՝ Օր. Տիւլաքի տեղ ուրիշ դերասանուհի մը պիտի բերէ իր հետ։ Մօտ օրէն մայրաքաղաքս կը հասնի։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

Վաղը, ցերեկեայ ներկայացում, մասնակցութեամբ Տօնաթօ եղբայրներուն։

Այս գիշեր եւ վաղը գիշեր՝ շահեկան ներկայացումներ։ Տօնաթօ եղբայրներուն պէս տեսնուելու արժանի է նաեւ շղթայներու խորտակիչը որ ուժի արտասովոր փորձեր կը կատարէ։

ԱԲԵՂԱԶԱԳ
ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ
ՏԵՏՐ Զ.

Կերէք Աբեղաձագը եւ տեսէք թէ ո՛րքան համով է։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
[illegible] փողոց, [illegible] խան
ԴՐԱՄԱՏՆԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա
Ատանա
Այտըն
Հալէպ
Աղեքսանդրիա
Ատր. Պոլիս
Էնկիւրի
Պաղտատ
Պէյրութ
Պրուսա
Դամասկոս
Գոնիա
Լառնաքա
Գահիրէ
Լիմասոլ
Մերսին
Նազիլլի
Նիկոսիա
Ուշաք
Փիլիպէ
Բոր-Սայիտ
Ռուսճուք
Սելանիկ
Սամսոն
Իզմիր
Սոֆիա
Տրապիզոն

Պարտամուրհակներու եւ արժեթուղթերու յանձման փոխարէն ստակ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով։

Դրամազեղչ արժեթուղթերու։

Հանում փոխանագրերու, չէքերու, պարտամուրհակներու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժեթղթոց եւ արժէքաւոր նիւթերու։

Գանձում կտրօններու, արժեթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ։ Վաճառում եւ գնում դրամներու։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ հաստատ տոկոսի սակերով.

Տարին 2 $^1/_2$ % մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար.

Տարին 1 $^1/_2$ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ։

Բերայի դրամատնակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն։ Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, Պանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւ այլն։

ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԴՐԱՄԱՏՆԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու բրոմէսներ, եւ արժեթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշւով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի տարին 3 % տոկոսով։

SANS
Opium, Morphine ni Codéine les Pectoraux de Nafé sont ordonnés avec sécurité et succès

Pâte et Sirop de Nafé de DELANGRENIER
PARIS
53, Rue Vivienne
ET PHARMACIES.
Dépôt dans toutes bonnes Phies.

CONTRE
les Toux, Grippe, Influenza Bronchites Coqueluche et Irritations de Poitrine et de Gorge

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէճէ մուպայեա օլունաճագ հալթալըն գարարը գալթիսի իշպու նիսանը րումինին 27ինճի չարշամպա կիւնի վիրիլէճէկինտէն վէ 30ընճը ճումա իրթեսի կիւնի 100աէ 5 թէնզիլի գապուլ խոլունէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն էնամը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 10նա գատար Խազինէյի ճելիլէյի հիւմայունէ մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

20 Նիսան 310 3—3

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱԼՖՕՅՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

ԲԵՐԱ, Մեծ փողոց, Պօն-Մառշէի դէմ թիւ 345

Գալֆօյուլօ Եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ այս անգամ բերել տուած են կանանց հագուստներու համար խիստ նոր ու գեղեցիկ մետաքսեայ ու բրդէ կերպասներ, գեղեցիկ ֆուլարներ ու կարգ մը մետաքսեայ բարակ կտաւներ, վերջին նորաձեւութեան համեմատ հովանոցներ, ինչպէս նաեւ վերարկուի համար նորանոր երիզներ ու նորաձեւութեան վերաբերեալ շատ մը նիւթեր։

Ցիշեալ վաճառատունը ի վաղուց անտի ծանօթ ըլլալով հասարակութեան վստահութիւնը գրաւած և ապրանքներուն գեղեցկութիւնը ընդհանուր համբաւ վայելած է։ Գալֆօյուլօ եղբարք իրենց ապրանքներուն գեղեցկութեանն ու ազնուութեանը ամէն հոգ տանելով հանդերձ՝ այդ ապրանքներուն վերջին աստիճան աժան գին որոշած են։ ՈՐՈՇ ԳԻՆ 5—20

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

881

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ միանգամայն Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիւրինք ներկայացնել. Նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամաթղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 23 ՚ր սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ **20ին** կայս. Հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսկայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵՆԱՑ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 րուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1884էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարծ է մօտ	70,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար **ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ**
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Դրամենակ Մ. Ֆ. ՌԻԵԲԵՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԵՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ. 771

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Զաթալճա խթինքեամաթընա մէլմօլ ճինուար ճէնսար մերիքեանէ խտարէսի իչուն մեպայասը մեգրի մինոգասայա գօնուլան հաթապ դէ քեօմիւրին իթասրինա թալիպ օլան դէ չերաթինի անյամագ խաթեէնէլերին մազամը Սէրասքէրի լեվազըմաթը տաքրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 29 3—3

PHOSPHATINE
FALIÈRES
TANNEUR

«ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐ»՝ ամենէն ախորժելի և ամենէն յանձնարարելի դեղն է տղայոց համար 6-7 ամսեայ տարիքէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնահատումի և ատման ատենը. Կը դիւրացնէ ատամներու բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկրներու բարեկազմութիւնը։

Փարիզ, Վէօ-Բուէ—Ֆոսաժէն և դեղարանները.

ՄԵԾ ԴԵՂԱՏՈՒՆ
Կ. ՍԱՎՐՈՒՆԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱԴՈՒԼԵԱՆ

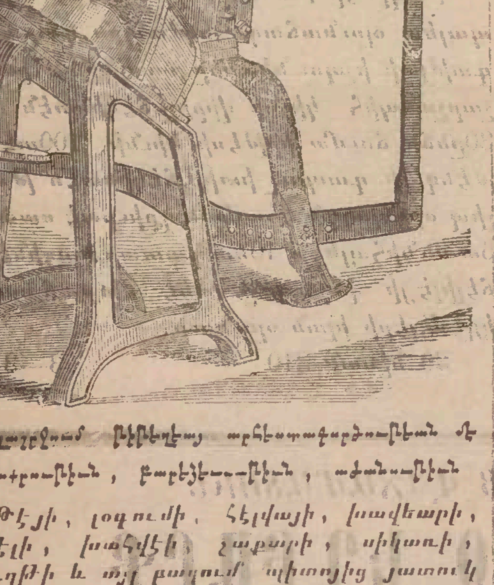

Ծելակերտոյ Եւրոպայի արհեստագործութեան մէջ Մետաղեան, Քարեղէնեան, Փայտեան

Թէյի, լօգումի, հէլվայի, խավեարի, բէչէլի, խաշխաշի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում արհեստից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամեն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, և ըն. և ըն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի գներով։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին 719

Պաղչէ-Գափու, Քասիմ Բաշա խանի դէմը։

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 25/7 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 26/8 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէօսի ճամբով
Դշ. 27/9 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 27/9 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 28/10 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Ապրիլ 26/8, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ Լ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջ— կանոնաւորական Բանուղ

Արդէն չոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Մայիս 8ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւաղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Արեւելքի մէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գագալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալկբրօ	2143	Թրինիտատ	1899
Բէստր	1876	Մորոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մարաթոն չոգենաւը, նաւապետ Պառլօ, Լիվըրբուլէն ատտ կը հասնի դէպ ի Մայիս 8։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Սիքսիտանխ խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

Պետք պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ԲԻՍ ՄՈՒԹՈՎ
ձեռամբ

CH^{les} FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԴՕՆԵԱՔ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

[illegible] "[illegible]"

[illegible]

ԴՕՆԵԱՔ ԽԱՂՈՂԻ ՀԱՐԱԶԱՏ ԳԻՆԻԷՆ
Ս. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍԻ Ի ՊԻՐԷԱՑ

Փորձեալ՝ հիւանդ և առողջներու անձանց գործածութեամբ և յանձնարարեալ նշանաւոր քիմիագիտաց և բժշկաց մասնաւոր յայտագիրներով որոց անուանքն ստորեւ կը յիշուին։

Ա. Կ. Խրիստոմանոս. դասատու ընդհանուր Քիմիագիտութեան եւ Տնօրէն քննալուծարանին։

Pierre Apery (Constantinople) Chimiste expert assermenté près la Municipalité du VIe cercle et des Consulats d'Autriche Hongrie, de Grèce et d'Allemagne.

Օթ. Րուսոփուլօս. օգնական դասատու Քիմիագիտութեան ազգային համալսարանին եւ զինւորական քննագէտ նաւային վարժարանին։

Սփ. Ա. Իգոնոմիտիս. Քիմիագէտ եւ օգնական դասատու Համալսարանին։

Տ. Օրֆանիտիս. դասատու համալսարանի եւ նախագահ բժշկական խորհրդոյն։

Թ. Աֆէնտուլիս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Պրուէյսի Համ. հիւանդանոցի։

Ե. Գարամիցա. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Աթէնքի գործնական բժշկութեան։

Մ. Հաճիմիխալիս. դաս. Համալսար։

Տ. Գոնսուլաս. դաս. Համլս. եւ Տնօրէն Մանկաբարձական վարժարանին։

Ա. Զիննի. դաս. Համալ. անդամ Մանկաբուժական ժողովոյն, բժիշկ Մանկաբուժարանին յԱթէնս եւ անդամ Եւրոպիոյ զանազան գիտական ընկերութեանց։

Ի. Ղալվանիս. դաս. Համ. Տնօրէն վիրաբուժ. հիւանդանոցի, եւ անդամ վիրաբուժական ընկերութեան Փարիզու։

Ն. Տ. Մագգաս. դաս. Համալս. եւ բժիշկ «Էվանկէլիզմօս» հիւանդանոցին։

Մ. Մէրզարիս. Տնօրէն քաղաքապետական «Էլպիս» հիւանդանոցին։

Է. Գալլիոնձիս. օգ. դաս. վիրաբուժութեան.

Ալ. Սգուֆօս. բժշկապետ զօրաց։

Ե. Լաղուտաքիս. բժշկապետ նաւ. զօրաց։

Ն. Բէզօփուլօս. դաս. ախտաբանութեան։

Է. Ֆօգաս. բժիշկ եւ անդամ բժշկ. ընկերթ.

Փ. Գամպանիս. բժիշկ թագ. արքունեաց։

Ն. Քս. Տէլլաբօրթա. դաս. Համալս։

Սփ. Գոնտոլէօն, Տնօր. վիրաբժ. գիտ.

Եսայ. Տամուլիանօս. Տնօրէն զինուորական շտեմարանին դեղօրէից։

Էլ. Տրիցաս. գեղ. նաւային զօրանոցի.

Ն. Փասխալիս. բժիշկ ի Քիոս։

Ա. Է. Ա. Գոմանոս փաշա. բժշկապետ արքունեաց Խտիվի յԵգիպտոս։

Ե. Զանկարոլաս. բժշկապետ Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցի եւ անդամ միջազգային առողջ. ընկերութեան Եգիպտոսի եւ Փարիզու բժշկական Ակատէմիայի։

Ն. Մօսխօս. Տնօրէն Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցին.

Զամպաքօ փաշա. բժիշկ ի Կ. Պոլիս։

(Կան նաեւ բազում այլ յայտագիրներ և կարծիքներ թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին նշանաւոր բժշկաց և քիմիագիտաց կողմէն որք զանց առնուած են։)

ՔՆԱԼՈՒԾԱՐԱՆ ՓԻԷՐ ԱՓԷՐԻԻ
Թիւ 2,164

Փիէր Աբէրի Քիմիագէտ իրազեկ եւ երդմնեալ պաշտօնեայ Քաղաքապետութեան, եւ Աւստրիոյ, Գերմանիոյ եւ հելլենական հիւպատոսարանաց։

ՏԵԱՐՔ Մ. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ
Ի Պիրէայ հրապարակ Ապօլօնի

Ձեզմէ պատրաստեալ քօնեաքը քիմիական քննութեան ենթարկելով գտանք հետեւեալները.

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐՐՔ

Պարունակեալ քանակութիւն իւրաքանչիւր լիտրի 775 խորանարդ հարիւրամէտր.—Տեսք յստակ.—Գոյն թեթեւ թուխ.—Հոտ համեղի եթերի նմանող.—Համ կիզիչ եւ ախորժելի.—Գոյն ոսկեդեղին.—Կազմութիւն հոսող եւ փոքր ի շատէ անհաստատ.—Մրուր ոչինչ.—Խտութիւն 0,939—15° աստիճան։

Աստիճանք.	Ն. Լուսաաք	43, 5—15°
»	Գարթիէ	17,50—15°
»	Վօժէ	18,00—15°
Եռացում.		83

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՔԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական խաղողի գինի 43,40—100,00—ջուր 55,00—100,000.—Շաքարեղէն թանին. Նիւթական տարր 1,50—100,000։

Սէվալիէ, Շաեօ, Վիտէրհալ, Ստէյնէր, Սալէ, Մօլիէր եւ Ստէյնէն ցոյց տրուած եղանակներու հետեւելով՝ ընդունայն աշխատեցանք ձեր պատրաստած ԳՕՆԵԱՔԻՆ մէջ օտար նիւթեր գտնելու։

Մեր խուզարկութիւններէ բացայայտ կ'երեւի որ ձեր ԳՕՆԵԱՔը ոչ մի օտար ցքի կամ ներկիչ նիւթ կը պարունակէ եւ ոչ արհեստական համեմներ, այլ խաղողի հարազատ գինիէն պատրաստեալ է, որով ջերմապէս կը յանձնարարեմ ամեն կամեցողին լաւ ԳՕՆԵԱՔ ունենալու։

Ի Կ. Պոլիս 11/23 սեպտ. 1891
Փ. ԱՓԷՐԻ

Թիւ 1,203

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Պ. Պ. Մէթաքսաս եղբարց հրաւիրանօք ի Պիրէայ գտնուած գօնեաքի գործարաննին այցելեցի եւ հոն պատրաստեալ ըմպելիին նախնական նիւթերը քննելով գտայ թէ խաղողի ցքին կը հանուի 1890 Lille գաղղիական քաղաքին Warein գործարանին շինած կայլակագործիքով եւ գործածեալ գինին «Տէրմակ Մօսխաթօն» է. գտայ նաեւ թէ 42 մեծ տակառաց մէջ 85,000 օխա պատրաստի գօնեաք կը գտնուի որ տարիէ մը աւելի շտեմարանեալ է զուտ հելլենական ԳԻՆԻԷ եւ որ կը պարունակէ 42,5 % բնական ցքի գինւոյ բոլոր անուշահոտութիւնն ունեցող։ Ուստի կարող եմ յանձնարարել ի պաշտօնէ Մէթաքսաս եղբարց ԳՕՆԵԱՔը իբր հարազատ հելլենական որ կրնայ մրցիլ գաղղիական հարազատ գօնեաքներուն հետ։

յԱթէնս 4 Օգոստ. 1892
Տ. Կ. ԽՐԻՍՏՈՄԱՆՈՍ
Դասատու ընդհանուր քննալուծութեան եւ Տեսուչ քննալուծական գործարանին.

Միակ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ 815

ՏՐՔ. Մ. ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Պաղչէ-Գափու Կ. Պոլիս

Մասնագէտք ատանց քաշելէ յետոյ արհեստական ատամներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենատեսակ կոտրած ատամները, ոսկի, արծաթով և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ատամի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէսօր։ 114

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ ի Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն»ի իսկ	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունն ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Արման Քասլեքեան մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը Եէնի-Խան առաջին յարկ։ 690

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՆԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1894 ԱՊՐԻԼ 2 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՅԻՍ 1

Վոսփորէն Կամուրջ եկող շոգենաւեր

11 40 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11 30 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11 30 Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.
11 45 Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնիք.Չէնկ.Պէյլ.Գզկ.
12 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյք.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.
12 40 Պէյզ.Բշպ.Ենք.Չպգ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Պէպ.Արն.Չնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ.Պշք.Գապ.
1 15 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
2 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
2 40 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
3 15 Ենմ.Մզրպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹէՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշքթ.
4 30 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.
4 30 Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
5 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արնվ.Չնկլ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ.Պշք.
7 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Ենք.Միրկ.Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Արն.Չնկ.Պէյ.Օրթ.Գզկ.Պշք.Իսկ
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
8 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Չնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Պօյ.Ր.Հս.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
10 15 Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Օրթ.Պշկ.

Կամուրջէն Վոսփոր մեկնող շոգենաւեր

1 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
2 15 Պէշ.Օրթ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.Ենմ.
2 45 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Չպգ.Բշպ.Պէյզ.
3 15 Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Միրկ.ՍԹէՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզրպ.Ենմ.
3 35 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պզգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
4 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
5 20 Իսկ.Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Չպգ.Մրկ.
5 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
6 — Գապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս.Մրկ.Ենք.Պզգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշկ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Արվ.Գնտ.Ր.Հս.Պօյճ.Գնլ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 30 Պշկ.Օրթ.Արվ.Գնտ.Ր.Հս.Պօյ.Գանլ.Ենք.Պէզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 5 Գապ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Չպք.Բշպ.Պզգ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հսր.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պզգ.Պէպ.Ենմ.գացող շգ.ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Չպգ.Բշպ.Պզգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹէՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմահալլէ
11 30 Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Չնկ.Վնք.Պէպ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.